

Rečenice u apstraktnim stilovima hrvatskog jezika

Sponza, Mateja

Undergraduate thesis / Završni rad

2019

Degree Grantor / Ustanova koja je dodijelila akademski / stručni stupanj: **University of Pula / Sveučilište Jurja Dobrile u Puli**

Permanent link / Trajna poveznica: <https://um.nsk.hr/um:nbn:hr:137:913218>

Rights / Prava: [In copyright](#)/[Zaštićeno autorskim pravom.](#)

Download date / Datum preuzimanja: **2024-08-07**



Repository / Repozitorij:

[Digital Repository Juraj Dobrila University of Pula](#)



Sveučilište Jurja Dobrile u Puli

Filozofski fakultet

MATEJA SPONZA

REČENICE U APSTRAKTNIM STILOVIMA HRVATSKOGA JEZIKA

ZAVRŠNI RAD

Pula, rujan 2019.

Sveučilište Jurja Dobrile u Puli

Filozofski fakultet

MATEJA SPONZA

REČENICE U APSTRAKTNIM STILOVIMA HRVATSKOGA JEZIKA

ZAVRŠNI RAD

JMBAG: 0009074833, redovita studentica

Studijski smjer: Preddiplomski studij hrvatskoga jezika i književnosti i talijanskoga jezika i književnosti

Predmet: Sintaksa hrvatskoga standardnog jezika

Znanstveno područje: Humanističke znanosti

Znanstveno polje: Filologija

Znanstvena grana: Kroatistika

Mentorica: doc. dr. sc. Teodora Fonović Cvijanović

Pula, rujan 2019.



IZJAVA O AKADEMSKOJ ČESTITOSTI

Ja, dolje potpisana Mateja Sponza, kandidatkinja za prvostupnicu hrvatskoga jezika i književnosti i talijanskoga jezika i književnosti ovime izjavljujem da je ovaj Završni rad rezultat isključivo mogega vlastitog rada, da se temelji na mojim istraživanjima te da se oslanja na objavljenu literaturu kao što to pokazuju korištene bilješke i bibliografija. Izjavljujem da niti jedan dio Završnog rada nije napisan na nedozvoljen način, odnosno da je prepisan iz kojega necitiranog rada, te da ikoji dio rada krši bilo čija autorska prava. Izjavljujem, također, da nijedan dio rada nije iskorišten za koji drugi rad pri bilo kojoj drugoj visokoškolskoj, znanstvenoj ili radnoj ustanovi.

Student

U Puli, _____ godine



IZJAVA

o korištenju autorskog djela

Ja, Mateja Sponza dajem odobrenje Sveučilištu Jurja Dobrile u Puli, kao nositelju prava iskorištavanja, da moj završni rad pod nazivom Rečenice u apstraktnim stilovima hrvatskoga jezika koristi na način da gore navedeno autorsko djelo, kao cjeloviti tekst trajno objavi u javnoj internetskoj bazi Sveučilišne knjižnice Sveučilišta Jurja Dobrile u Puli te kopira u javnu internetsku bazu završnih radova Nacionalne i sveučilišne knjižnice (stavljanje na raspolaganje javnosti), sve u skladu s Zakonom o autorskom pravu i drugim srodnim pravima i dobrom akademskom praksom, a radi promicanja otvorenoga, slobodnoga pristupa znanstvenim informacijama.

Za korištenje autorskog djela na gore navedeni način ne potražujem naknadu.

U Puli, _____ (datum)

Potpis

SADRŽAJ

1. UVOD	1
2. REČENICE	2
2.1. NEZAVISNOSLOŽENE REČENICE.....	3
2.2. ZAVISNOSLOŽENE REČENICE.....	4
3. FUNKCIONALNI STILOVI HRVATSKOGA JEZIKA	7
3.1. KONKRETNI FUNKCIONALNI STILOVI.....	8
3.1.1. KNJIŽEVNOUMJETNIČKI STIL	9
3.1.2. RAZGOVORNI STIL.....	10
4. APSTRAKTNI FUNKCIONALNI STILOVI.....	11
5. ADMINISTRATIVNI STIL.....	13
5.1. ANALIZA REČENICA U ADMINISTRATIVNOME STILU	16
6. PUBLICISTIČKI STIL.....	20
6.1. ANALIZA REČENICA U PUBLICISTIČKOME STILU	23
7. ZNANSTVENI STIL	27
7.1. ANALIZA REČENICA U ZNANSTVENOME STILU	30
8. ZAKLJUČAK.....	35
9. LITERATURA	36
10. IZVORI.....	37
11. SAŽETAK	38
12. SUMMARY	39

1. UVOD

Hrvatski je standardni jezik višefunkcionalan, što znači da se na različite načine ostvaruje u različitim funkcijama. Stoga, „kada komuniciramo, to činimo služeći se jednim od njegovih funkcionalnih stilova, a ne standardnim jezikom kao cjelinom jer je on kao cjelina apstraktan, a konkretizira se u upravo u svojim funkcionalnim stilovima.“¹ U literaturi danas postoje različite podjele funkcionalnih stilova, no u ovome ćemo se radu prikloniti podjeli na apstraktne i konkretne funkcionalne stilove koju donosi Ivo Pranjković. Nakon predstavljanja temeljnih značajki konkretnih i apstraktnih funkcionalnih stilova te podjela rečenica prema suvremenim hrvatskim gramatikama, uslijedit će analiza rečenica s ciljem da se uvidi kako su rečenice strukturirane u kojemu stilu te koje prevladavaju u svakome od njih.

Najveća će se pozornost ipak pridati apstraktnim stilovima hrvatskoga jezika. Najprije ćemo se upoznati sa značajkama administrativnoga funkcionalnoga stila te ćemo na temelju Statuta Sveučilišta Jurja Dobrile u Puli analizirati rečenice. Zatim ćemo se upoznati s publicističkim stilom i njegovim značajkama, a analiza će obuhvatiti određene kulturološke članke koje smo preuzeli s portala Glasa Istre, najčitanijih dnevnih novina u Istri. I na kraju ćemo se dotaknuti znanstvenoga stila koji ćemo podrobnije upoznati analizirajući znanstveni časopis *Rasprave: Časopis Instituta za hrvatski jezik i jezikoslovlje* iz kojeg smo analizirali znanstveni rad *Sintaksa u hrvatskim gramatikama u 20. stoljeću* D. Stolac, zatim znanstveni časopis *Lahor: Časopis za hrvatski kao materinski, drugi i strani jezik* i iz njega rad *Jezik književnosti i sustav funkcionalnih stilova standardnoga jezika* S. L. Udier te znanstveni časopis *Suvremena lingvistika*, rad I. Franić pod nazivom *Relacija subjekt-predikat: strukturalna sintaksa i funkcionalizam*.

¹ A. Frančić, B. Petrović, Hrvatski jezik i jezična kultura, Visoka škola za poslovanje i upravljanje „Baltazar Adam Krčelić“, Zaprešić, 2013., str. 232

2. REČENICE

Središnje mjesto u sintaksi zauzima rečenica te opis njezina ustrojstva. Rečenica je u sintaksi „glavna i najveća jezična jedinica.“² U sintaktička je istraživanja u novije vrijeme uključen i tekst pa je sintaksa „dio gramatike u kojemu se proučavaju odnosi među jedinicama u nizu, tj. odnosi među riječima i njihovim oblicima, odnosi među spojevima riječi, odnosno među rečenicama (surečenicama ili klauzama) u složenoj rečenici te odnosi među rečenicama u tekstu.“³ Rečenica može stajati samostalno, iako se češće nalazi u tekstu i to upravo zbog njezina smisla. Teško se rečenični smisao može shvatiti samo iz jedne rečenice, potrebno je, naime, da ona bude uklopljena u cjelinu kako bi obavijest bila cjelovita. Rečenice se po sastavu dijele na jednostavne i složene. Jednostavna ili prosta rečenica je ona u kojoj se nalazi samo jedan predikat. Podjela je jednostavnih rečenica u Težak Babićevoj gramatici uža, te se one dijele na proširene i neproširene rečenice. Ako se javlja rečenica u kojoj subjekt ili predikat imaju dopunu, onda se radi o jednostavnoj proširenoj rečenici, a ako nemaju dopunu onda je riječ o jednostavnoj neproširenoj rečenici.⁴ Silić i Pranjković pak jednostavne rečenice dijele na raščlanjene (dvočlane) jednostavne rečenice i neraščlanjene (jednočlane) jednostavne rečenice. U raščlanjenim jednostavnim rečenicama postoji odnos između predikata i subjekta, iako subjekt ne mora biti izrečen. One se dalje mogu proširiti drugim samostalnim i nesamostalnim članovima rečenice te tako postoje proširene jednostavne rečenice i neproširene rečenice. U neraščlanjenim jednostavnim rečenicama subjekta nema, ili je nepoznat ili se uopće ne može uvrstiti u rečenicu. Može se zaključiti kako je većinom riječ o bezličnim glagolima (primjerice, *Sijeva. / Bilo je odlično. / Sutra će biti oblačno...*).⁵

Potrebno je da rečenica bude uklopljena u tekst kako bi obavijest bila potpuna i takva je rečenica složena. Složenom se rečenicom naziva ona rečenica u kojoj su prisutna dva ili više predikata te se dijeli na nezavisnosložene i zavisnosložene rečenice. S obzirom na način na koji su jednostavne rečenice sklopljene u složene, javljaju se tri vrste sklapanja. Prva je vrsta sklapanje povezivanjem kojim nastaju nezavisnosložene rečenice, zatim sklapanje uvrštavanjem koje je karakteristično za

² E. Barić i dr., Hrvatska gramatika, Školska knjiga, Zagreb, 2005., str. 391.

³ J. Silić, I. Pranjković, Gramatika hrvatskoga jezika za gimnazije i visoka učilišta, Školska knjiga, Zagreb, 2007., str. 183.

⁴ S. Težak, S. Babić, Gramatika hrvatskoga jezika, Školska knjiga, Zagreb, 2004., str. 255.

⁵ J. Silić, I. Pranjković, op. cit., str. 315., 316.

zavisnosložene rečenice te sklapanje bez veznika ili asindetsko sklapanje gdje spada rečenični niz.⁶

2.1. NEZAVISNOSLOŽENE REČENICE

Nezavisnosložene rečenice najčešće se prepoznaju po veznicima. „One nastaju tako da se ishodišne u složenoj samo pridruže jedna drugoj, npr. *Vani snijeg zasiplje i mećava se sprema (J. Franičević Pločar)*“.⁷ U *Hrvatskoj gramatici* (Barić i dr.: 2005) nezavisnosložene se rečenice, s obzirom na sadržaj vezničkih priloga i nezavisnih veznika dijele na: sastavne, rastavne, suprotne, izuzetne, zaključne i objasnidbene.⁸ Dok se u *Gramatici hrvatskoga jezika* (Silić, Pranjković: 2007) nezavisnosložene rečenice dijele s obzirom na to imaju li veznike ili ne. Pa se tako, eksplicitne (vezničke) nezavisnosložene rečenice dijele na sastavne (kopulativne), suprotne (adverzativne) i rastavne (disjunktivne), dok implicitne (asindetske) nezavisnosložene rečenice mogu, isto tako biti sastavne, suprotne i rastavne.⁹

„Sastavne rečenice su takve nezavisnosložene rečenice u kojima se sadržaji rečeničnih ustrojstava međusobno sastavljaju, u suprotnim se rečenicama sadržaji rečeničnih ustrojstava međusobno suprotstavljaju, dok se u rastavnim rečenicama sadržaji rastavljaju.“¹⁰ Međusobno se rečenice razlikuju veznicima pa se tako u sastavnim rečenicama pojavljuju sljedeći veznici: *i, pa, te, ni, niti*. U rastavnim je rečenicama prisutan veznik *ili*, a u suprotnim rečenicama veznici: *a, ali, no, nego, već*.¹¹ U isključnim ili izuzetnim se rečenicama „iz sadržaja jednoga rečeničnog ustrojstva izuzima dio sadržan u drugome. Isključni su veznici: *samo, samo što, jedino, jedino što, tek, tek što, osim, osim što, van, do, nego*.“¹² U zaključnim se rečenicama „na temelju sadržaja jednoga rečeničnog ustrojstva logički zaključuje sadržaj drugoga, te veznici jesu: *dakle, zato, stoga, pa* i priložni izraz *s obzirom na to*, dok su objasnidbene rečenice takve u kojima se sadržaj jednoga rečeničnog ustrojstva objašnjava sadržaj drugoga. Objasnidbeni prilozi su *jer i ta*.“¹³

⁶ J. Silić, I. Pranjković, op. cit., str. 319.

⁷ E. Barić i dr., op. cit., str. 456.

⁸ Ibidem, str. 459.

⁹ J. Silić, I. Pranjković, op. cit., str. 322., 327.

¹⁰ E. Barić i dr., op. cit., str. 459, 461

¹¹ J. Silić, I. Pranjković, op. cit., str. 322., 325., 327.

¹² E. Barić i dr., op. cit., str. 463.

¹³ Ibidem, str. 465.

Sve se nezavisnosložene rečenice mogu razlikovati po veznicima, osim rečeničnoga niza u kojem se surečenice odvajaju zarezom. U tekstu se s lakoćom prepoznaju, s obzirom da se prva surečenica veznikom ili zarezom ako je riječ o rečeničnom nizu, spaja s drugom.

2.2. ZAVISNOSLOŽENE REČENICE

Zavisnosložene rečenice nastaju uvrštavanjem, odnosno prva surečenica se uvrštava u sadržaj druge surečenice.¹⁴ Upravo su zbog toga glavna i zavisna surečenica ovisne jedna o drugoj te same ne bi imale smisle jer sadržajno rečenica ne bi bila potpuna. „Zavisnosložene rečenice su takve u kojima se pri sklapanju rečenična granica među ishodišnim rečenicama potpuno ukida i jedna se rečenica bez promjene svoga ustrojstva ili izravno uvrštava na odgovarajuće mjesto u ustrojstvu druge ili se pridružuje uz riječ koja na takvu mjestu već stoji. Dakle, rečenica u čije se ustrojstvo uvrštava druga rečenica zove se glavna, a rečenica koja se uvrštava u ustrojstvo druge ili se pridružuje riječi u tom ustrojstvu zove se zavisna.“¹⁵ *Hrvatska gramatika* (Barić i dr.: 2005) dijeli zavisnosložene rečenice s obzirom na mjesto uvrštavanja i sadržaj uvrštavanja. Gledajući na mjesto uvrštavanja zavisne rečenice u glavnu, zavisnosložene se rečenice dijele na predikatne, subjektne, objektne i adverbne rečenice, a po sadržaju uvrštavanja na odnosne, mjesne, načinske, vremenske, uzročne, namjerne, posljedične, pogodbene, dopusne, izrične, zavisno upitne i zavisno zahtjevne.¹⁶ U *Gramatici hrvatskoga jezika* (Silić, Pranjković: 2007) podjela se zavisnosloženih rečenica dijeli s obzirom na veznike. U eksplicitne (vezničke) zavisnosložene rečenice pripadaju: predikatne, subjektne, priložne (adverbijalne) i atributne rečenice. Unutar subjektivnih i objektivnih rečenica razlikuju se još i odnosne, zavisnoupitne i izrične subjektivne i objektivne rečenice, zatim se unutar priložnih (adverbijalnih) rečenica razlikuju mjesne, vremenske, načinske, usporedne, uzročne, posljedične, namjerne, uvjetne i dopusne, dok se kod atributnih rečenica razlikuju atributne 'u užem smislu' (restriktivne) i apozicijske (nerestriktivne). U implicitne (asindetske) zavisnosložene rečenice

¹⁴ J. Silić, I. Pranjković, op. cit., str. 329.

¹⁵ E. Barić i dr., op. cit., str. 466.

¹⁶ Ibidem, str. 467., 472.

spadaju one rečenice koje su sklopljene bez veznika, pa se tako razlikuju rečenice s izjavnim riječima i rečenice s upućivačkim (foričnim) riječima.¹⁷

„Predikatna rečenica je takva zavisna rečenica koja se u glavnu uvrštava na mjesto njezina predikata i prema njoj se odnosi kao imenski predikat prema svome subjektu, kao npr. *Grad više nije što je nekad bio.*“¹⁸ Zatim, subjektna se rečenica „u glavnu uvrštava na mjesto njezina subjekta i prema njoj se odnosi kao subjekt prema svome predikatu, dok se objektna rečenica u glavnu uvrštava na mjesto njezina objekta i prema njoj se odnosi kao objekt prema svome glagolu.“¹⁹ S obzirom da i subjektna i objektna odgovaraju na isto pitanje (*Tko? Što?*), o samome prepoznavanju tih dviju vrsta rečenica u tekstu, bit će riječi kasnije u analizama rečenica. Potom se „adverbna rečenica u glavnu uvrštava na mjesto njezine adverbne oznake i prema njoj stoji kao adverbna (priložna) oznaka prema svome predikatu, dok se atributna uvrštava u glavnu na mjesto njezina atributa i ponaša se prema imenici ili zamjenici kao atribut.“²⁰ Vrlo je zanimljivo što Ivo Pranjković atributne rečenice dalje još dijeli i na „restriktivne (odredbene) i nerestriktivne (dopunske) rečenice te smatra kako je razlika između tih dvaju tipova rečenica u tome što restriktivne rečenice dopunjuju riječ (zbog bilo kakve 'nepotpunosti' u određenom kontekstu), a nerestriktivne sadrže novu obavijest“²¹ te se nazivaju još i apozicijskim rečenicama. „Apozicijska rečenica, kao i apozicija, dodatno određuje značenje već određene imenske riječi. Po tome se i razlikuje od atributne rečenice, koja određuje imensku riječ koja nije sama po sebi određena.“²² Razlikuju se i s obzirom na interpunkcijski znak, pa se tako „nerestriktivne rečenice odvajaju zarezima, a restriktivne ne odvajaju.“²³ Zatim, odnosna se rečenica „pridružuje imenicama, imenskim skupovima, zamjenicama, priložima i prijedložnim izrazima u glavnoj rečenici i cijelim svojim sadržajem proširuje njihov, i to tako da se svojim vezničkim riječima priključuje gramatičkim oznakama onih riječi kojima se pridružuje. Neki od vezničkih riječi jesu: *tko, što, koji, čiji, kakav, koliko, što.*“²⁴ Izrična se rečenica „uvrštava u glavnu kao dodatni sadržaj neke riječi. Ona taj sadržaj tumači,

¹⁷ J. Silić, I. Pranjković, op. cit., str. 356., 358.

¹⁸ E. Barić i dr., op. cit., str. 467

¹⁹ Ibidem, str. 468., 469.

²⁰ Ibidem, str. 471.

²¹ I. Pranjković, Hrvatska skladnja, Hrvatska sveučilišna naklada, Zagreb, 2002., str. 81.

²² Apozicijske rečenice: <http://gramatika.hr/pravilo/apozicijske-recenice/105/>, pristupljeno: 10. rujna 2019.

²³ I. Pranjković (2002.), op. cit., str. 81.

²⁴ E. Barić i dr., op. cit., str. 472.

pa bi se mogla zvati i objasnidbena rečenica.²⁵ Zavisno zahtjevne i zavisno upitne se rečenice u glavnu uvrštavaju na sličan način kao izrične, samo što rečenica koja se uvrštava mora biti preoblikovana zahtjevom, odnosno pitanjem.²⁶ Kod implicitnih je zavisnosloženih rečenica s izjavnim riječima zavisna surečenica dopuna glagolu sa značenjem govorenja, mišljenja, osjećanja i percipiranja, a kod implicitnih zavisnosloženih rečenica s upućivačkim riječima zavisna surečenica obuhvaća sadržaj upućivačkih (foričnih) riječi (zamjenica i zamjениčkih priloga).²⁷ Ostale zavisnosložene rečenice su mjesne, načinske, vremenske, uzročne, namjerne, posljedične, usporedne, pogodbene i dopusne rečenice koje se uvrštavaju u glavnu surečenicu s obzirom na odnos koji određena priložna oznaka (ako je mjesna rečenica, onda je riječ o priložnoj oznaki mjesta, itd.) ima prema svome predikatu.

Zavisnosložena rečenica se sastoji od glavne i zavisne surečenice. Obje surečenice su ovisne jedna o drugoj, te bi same bile besmislene. Svaka zavisna surečenica uvrštava se u glavnu te se međusobno razlikuju svojim vezničkim riječima. Dakle, zaključujemo kako u zavisnosloženim rečenicama isti veznici pripadaju različitim vrstama rečenica za razliku od nezavisnosloženih koje prepoznajemo upravo po njima.

²⁵ E. Barić i dr., op. cit., str. 515.

²⁶ Ibidem, str. 523., 525.

²⁷ J. Silić, I. Pranjković, op. cit., str. 357., 358.

3. FUNKCIONALNI STILOVI HRVATSKOGA JEZIKA

Osnovno je obilježje hrvatskoga standardnog jezika njegova višefunkcionalnost. Brozovićeva definicija standardnoga jezika ističe višefunkcionalnost (tj. polifunkcionalnost) kao jednu od važnih odrednica standardnoga jezika: „Standardni je jezik autonoman vid jezika, svjesno normiran i polifunkcionalan, stabilan u prostoru i elastično stabilan u vremenu.“²⁸ S obzirom na višefunkcionalnost razlikujemo nekoliko funkcionalnih stilova od kojih je svaki prepoznatljiv po nekim svojim karakteristikama. Njima se ponajviše bavi stilistika. Pranjковиć stilistiku određuje kao „svojevrsno proučavanje jezičnih inačica u kojemu se pozornost posvećuje onoj inačici koja na neki način ima veze s deautomatizacijom jezičnoga koda, koja svojom rijetkošću, neobičnošću, novošću i sl. svraća na se pozornost sudionika komunikacije odnosno stilističara, tj. proučavatelja takvih pojavnosti u jeziku.“²⁹ Nadalje, „kada se kaže da je neka jezična jedinica stilski markirana (obilježena), podrazumijeva se da ona posjeduje dodatno stilsko obilježje, tj. dodatnu stilsku obavijest u odnosu na jezične jedinice koje su stilski neutralne.“³⁰ Upravo zbog te stilske obilježenosti Pranjковиć predlaže još jedan način podjele funkcionalnih stilova i to s obzirom na njegovu ekspresivnost i normativnost. Administrativni i znanstveni stil pripadaju području normativistike, a beletristički i razgovorni u područje stilistike, dok je publicistički negdje u sredini.³¹

S obzirom na različite funkcije jezika na različitim područjima: književnosti, novinama, uredu, znanosti ili u svakodnevnome razgovoru, postoje i brojni funkcionalni stilovi. Prema tome, „funkcionalni stilovi su jezički izrazi koji dolaze iz određenih područja ljudske aktivnosti.“³² Nemoguće je s funkcionalnim stilovima koji su prisutni u hrvatskome jeziku obuhvatiti sve ljudske djelatnosti, no moguće je sve srodne djelatnosti svrstati u jedan stil, baš kao što i zbilja jest u jeziku. „Svaki stil sadržava elemente općega, stilski neutralnoga, dijela standarda i svoje specifične značajke i zakonitosti svojstvene samo njemu kao zasebnomu stilu standardnoga

²⁸ Standardni jezik: <https://www.scribd.com/presentation/117836401/Standardizacija-hrvatskoga-jezika-2012>, pristupljeno: 10. rujna 2019.

²⁹ I. Pranjковиć, *Jezik i beletristika*, Disput, Zagreb, 2003., str. 10.

³⁰ M. Katnić-Bakaršić, *Stilistika*, Sarajevo, 2001., str. 39.

³¹ I. Pranjковиć (2003.), op. cit., str. 10.

³² B. Tošović, *Funkcionalni stilovi*, Institut für Slawistik der Karl-Franzens-Universität Graz, Graz, 2002., str. 50.

jezika različitomu od ostalih stilova.“³³ Dakle, svrha funkcionalnih stilova jest olakšati ljudima komunikaciju, odnosno dati svakome stilu određena obilježja koja će olakšati komunikaciju.

U monografiji *Funkcionalni stilovi hrvatskoga jezika* može se uočiti kako je Josip Silić preuzeo onu školsku, tj. tradicionalnu podjelu funkcionalnih stilova, „koja se temelji na ruskoj funkcionalnoj stilistici“³⁴, pa tako razlikuje: znanstveni, administrativno-poslovni, novinarsko-publicistički, književnoumjetnički (beletristički) i razgovorni stil. Frančić, Hudeček i Mihaljević u monografiji *Normativnost i višefunkcionalnost u hrvatskome standardnom jeziku* temeljile su svoje teze na istoj podjeli kao i Silić, no jedina razlika je u tome što one novinarsko-publicistički stil nazivaju publicističkim. Autorice smatraju da je „takva „školska“ podjela opterećena mnogim nedostatcima, no ne može joj se odreći obuhvatnost i operativnost.“³⁵ Isto je stanje i kod Branka Tošovića koji u svojoj monografiji *Funkcionalni stilovi* razlikuje pet osnovnih funkcionalnih stilova te i on novinarsko-publicistički stil naziva publicističkim stilom. Ivo Pranjković u svojem znanstvenome članku *Funkcionalni stilovi i sintaksa* piše o podjeli na apstraktne i konkretne stilove o kojima će nešto više riječi biti u sljedećem poglavlju.³⁶ Nadalje, vrlo zanimljivu i detaljnu podjelu funkcionalnih stilova iznosi Marina Katnić-Bakaršić u svojoj monografiji *Stilistika*. Ona razlikuje: sakralni, naučni, administrativni, razgovorni, književnoumjetnički, žurnalistički, publicistički, reklamni, stripovni, retorički, esejistički i scenaristički stil.³⁷

U nastavku ćemo se pozabaviti konkretnim stilovima, tj. književnoumjetničkim i razgovornim stilom, dok će u kasnijim poglavljima detaljnije biti objašnjeni apstraktni stilovi.

3.1. KONKRETNI FUNKCIONALNI STILOVI

U konkretne funkcionalne stilove spadaju književnoumjetnički (beletristički) i razgovorni stil. Od apstraktnih se stilova razlikuju po tome što su vrlo ležerni i ne prate norme hrvatskoga standardnog jezika. Osim toga, u konkretnim stilovima

³³ A. Frančić, B. Petrović, op. cit., str. 232.

³⁴ Loc. cit.

³⁵ A. Frančić, L. Hudeček, M. Mihaljević, *Normativnost i višefunkcionalnost u hrvatskome standardnom jeziku*, Hrvatska sveučilišna naklada, Zagreb, 2005., str. 230.

³⁶ Ovaj se rad temelji na Pranjkovićevoj podjeli funkcionalnih stilova

³⁷ M. Katnić-Bakaršić, op. cit. 5., 6.

dominiraju glagolske konstrukcije, dok su za apstraktne karakteristične imenske konstrukcije. Za konkretne je stilove karakteristična subjektivnost, ali i uporaba stilskih figura kojima se bogati sam tekst. U ovim se stilovima često koriste ekspresivni i emocionalni izrazi, ali i frazemi, vulgarizmi, žargonizmi, itd. Što se tiče dužine i strukture rečenice, u stilovima nema jasnih pravila, već je odabir na samome piscu ili govorniku. Dakle, riječ je skupini stilova koji su vrlo individualni i slobodni te ovise o piscu ili govorniku koji se određenim stilom služe.

3.1.1. KNJIŽEVNOUMJETNIČKI STIL

Književnoumjetnički je funkcionalni stil vrlo liberalan, u njemu je sve dozvoljeno te se upravo zbog toga ne prate norme hrvatskoga jezika. Prema tome, „književnoumjetnički funkcionalni stil jest najslobodniji i najindividualniji funkcionalni stil standardnog jezika.“³⁸ Rečenice mogu biti duge i kratke, smislene ili besmislene, mogu, ali i ne moraju biti stilski obilježene. Glavno je načelo književnoumjetničkoga stila subjektivnost koja je u tekstovima vrlo izražena. U ovome se stilu dopušta književniku da izrazi svoju kreativnost te je slobodan stvarati svoje idealne svjetove i iskrivljene slike stvarnosti, odnosno može se slobodno izražavati i kreirati. Upravo o tome progovara Josip Silić: „Pravila jezika kao standarda odvajaju povijest jezika od (suvremenoga) stanja jezika. Ona postavljaju granice između staroga i novoga u jeziku, i to tako da staro ne dopuštaju. Staro proglašavaju arhaizmom – dakle nečim što je protiv standardnoga jezika. Ona oblike poput *mrtvijeh* i *onijeh* zabranjuju. I tu zabranu moraju poštivati svi funkcionalni stilovi standardnoga jezika osim književnoumjetničkoga.“³⁹

Nadalje, književnoumjetnički stil prihvaća arhaizme, historizme, frazeme, poslovice, dijalektizme te ostale skupine riječi pod svoj izričaj. Sama struktura rečenica nije bitna, baš kao i interpunkcijski znakovi koji se u tekstu mogu nalaziti gdje god autor poželi. Upravo zbog te slobode i individualnosti mnogi se jezikoslovci pitaju spada li uopće takav stil u funkcionalne stilove hrvatskoga jezika.

³⁸ A. Frančić, L. Hudeček, M. Mihaljević, op. cit., str. 233.

³⁹ J. Silić: Funkcionalni stilovi hrvatskoga jezika, Disput, Zagreb, 2006., str. 102

3.1.2. RAZGOVORNI STIL

Razgovorni je stil neformalni stil koji se češće ostvaruje u usmenome obliku. Riječ je o spontanoj i nepripremljenoj komunikaciji koja se vodi između dva ili više sugovornika, a čije su teme većinom svakodnevni život. Može se pojaviti i u pisanoj formi, u obliku pisma, bilješke ili zapisa. Značajke su ovoga stila: jednostavnost, spontanost, neslužbenost, opuštenost i prirodnost. Razgovorni je stil vrlo opušten stil u kojem govornik sasvim prirodno progovara o svakodnevnim temama, bez razmišljanja o strukturi rečenica ili samome jeziku. Stoga, u njemu su uobičajene i: „česte poštapalice i zvuci oklijevanja čime se dobiva vrijeme potrebno za razmišljanje, uporaba uskličnih rečenica, uporaba kratkih rečenica, česti ekspresivni i emocionalno obojeni izrazi.“⁴⁰ S obzirom na ekspresivne i emocionalne izraze kod govornika su prisutne geste i mimika pomoću kojih se može iščitati govornikova misao, ali i osjećaji. U njemu se često pojavljuju vulgarizmi, žargonizmi i dijalektizmi zbog toga što će „mnogi govornici standardnog jezika u neobvezatnoj komunikaciji ipak radije razgovarati žargonom ili dijalektom jer to od njih ne zahtijeva nikakav napor.“⁴¹ Kako se radi o neslužbenome stilu, govornici su opušteni i često ne prate norme standardnoga jezika, pa tako ne vide razliku između prijedloga *radi* i *zbog*, već u svim rečenicama bilo namjernima ili uzročnima koriste prijedlog *zbog*.⁴² Zatim će pridjeve na *-ov/-ev* i *-in* sklanjati kao pridjeve određenoga oblika, umjesto po sklonidbi neodređenoga oblika: *Upoznala sam Ivanovog brata* umjesto *Upoznala sam Ivanova brata*.⁴³

Razgovorni stil često zbog svoje neformalnosti izbjegava i ne mari za pravila koja su važna u funkcionalnim stilovima sa strožim odnosom prema normi. Govornici se sve više služe svakodnevnim jezikom, odnosno žargonizmima ili dijalektizmima, no to su obilježja po kojima taj stil prepoznamo upravo kao poseban funkcionalni stil.

⁴⁰ A. Frančić, B. Petrović, op. cit., str. 259.

⁴¹ A. Frančić, L. Hudeček, M. Mihaljević, op. cit., str. 242.

⁴² J. Silić, I. Pranjković, op. cit., str. 388.

⁴³ J. Silić, op. cit., str. 112.

4. APSTRAKTNI FUNKCIONALNI STILOVI

Ivo Pranjković administrativni, publicistički i znanstveni stil naziva apstraktnim funkcionalnim stilovima za razliku od konkretnih u koje ulaze razgovorni i književnoumjetnički (beletristički) stil.

Pranjković je funkcionalne stilove podijelio s obzirom na to prevladavaju li u njima imenske ili glagolske konstrukcije. One stilove u kojima prevladavaju imenske konstrukcije naziva apstraktnima, a one gdje prevladavaju glagolske konstrukcije konkretnima te „budući da glagolske konstrukcije sadrže u načelu predikacijska čvorišta, pa su u tom smislu 'dubinske', imenske je konstrukcije opravdano smatrati sekundarnima, tj. pretpostavljati da su one na neki način izvedene iz glagolskih konstrukcija.“⁴⁴ Takvo izvođenje Pranjković naziva nominalizacijom koja je, dakle, prisutna u apstraktnim stilovima.

Za apstraktne su stilove karakteristični prijedlozi s relativnim značenjem, odnosno „njihova apstraktnost proizlazi otuda što su takvi elementi na neki način također pleonastični jer znače odnos, 'ticanje' u najširem smislu, a manje ili više uopćeno značenje odnosa svojstveno je pojedinim kosim padežima, a ne prijedlozima.“⁴⁵ Razlika između apstraktnih i konkretnih stilova je i u sindetskim i asindetskim vezama koje su prisutne u složenim rečenicama, a odnose se na to jesu li surečenice povezane veznicima ili nisu. Za konkretne su funkcionalne stilove karakteristični asindetizam i koordinacija, a apstraktnim funkcionalnim stilovima pripadaju sindetizam i subordinacija.⁴⁶ Funkcionalni se stilovi razlikuju i po načinu organizacije samoga teksta, odnosno je li tekst organiziran linearnim ili paralelnim slijedom. Linearno je organiziran tekst karakterističan za apstraktne skupine teksta (gdje je u središtu teksta raspravljanje) i pripovjednoj prozi beletrističkoga stila (kojoj je svojstveno pripovijedanje), a paralelna organizacija teksta pripada konkretnim funkcionalnim stilovima, kojima je svojstveno opisivanje.⁴⁷ Što se tiče veznih sredstava ili konektora, puno su češći u apstraktnim stilovima. Ovi se stilovi, po Pranjkoviću, razlikuju još i po riječima. U apstraktnim su stilovima riječi ograničene,

⁴⁴ I. Pranjković, Funkcionalni stilovi i sintaksa, *Suvremena lingvistika*, Vol. 41-42 No. 1-2, 1996., Izvorni znanstveni članak, str. 519., 520.

⁴⁵ Ibidem, str. 522

⁴⁶ Ibidem, str. 523

⁴⁷ Ibidem, str. 525

dok su u konkretnim stilovima riječi posve neograničene, što je posebice vidljivo u književnoumjetničkome stilu, posebice u pjesništvu.⁴⁸

Prikazana se Pranjkovićeva podjela funkcionalnih stilova razlikuje od podjela drugih autora, a može se zaključiti da je nastala ponajprije s obzirom na konstrukcije koje se u pojedinim funkcionalnim stilovima upotrebljavaju. On smatra da će ove razlike „rezultirati vrlo važnim spoznajama i o hrvatskome standardnom jeziku općenito i o funkcionalnostilističkom aspektu toga jezika posebno.“⁴⁹

⁴⁸ I. Pranjković (1996.), op. cit., str. 525.

⁴⁹ Ibidem, str. 526.

5. ADMINISTRATIVNI STIL

Administrativni se funkcionalni stil razlikuje od drugih stilova jezikom, izrazom, načinom na koji je pisan te specifičnim značajkama koje se trebaju poštivati kako bi taj tekst onda uistinu pripadao tome stilu. Neka od obilježja koja administrativni stil posjeduje jesu: nominalnost, jednostavnost, stilska neobilježenost, točnost, kratkoća, jasnoća. Češće se ostvaruje u pisanoj komunikaciji, što se može zaključiti i po nominalnosti, odnosno po tome što je u središtu samoga teksta predmet ili u ovome slučaju, imenica. Dakle, u ovome stilu nema emocionalne ekspresivnosti, već je sve usmjereno na prenošenje što objektivnijih i formalnijih informacija. To je stil ureda, politike, državne uprave, ekonomije, industrije i trgovine te se njime pišu službeni dopisi, zakoni, pravilnici, potvrde, računi, narudžbe, molbe, žalbe, oglasi, životopisi i izvještaji.⁵⁰ Administrativni tekstovi imaju ulogu stvaranja komunikacije između ustanova, državnih službi i država, pa je i sam jezik specifičan i teži za jednostavnošću i formalnošću kako bi se na koncu svega stvorili određeni obrasci.

Očigledno je kako administrativni stil pripada službenoj, tj. poslovnoj sferi. No, možemo ga podijeliti i na nekoliko podstilova. Prema Tošoviću administrativni se stil dijeli na: zakonodavno-pravni podstil (zakonski propis, odluka, statut...), poslovni podstil (dogovor, sporazum, ugovor...), korespodencijski podstil (pismo, molba, žalba, zahtjev, telegram...), individualno-potvrđni podstil (diploma, uvjerenje, potvrda...) i diplomatski podstil (ugovor, konvencija, nota, akreditiv...)⁵¹ Frančić, Hudeček i Mihaljević po uzoru na podjelu Kovačević i Badurina, razlikuju: zakonodavno-pravni, društveno-politički, diplomatski, poslovni i personalni podstil (koji se može dijeliti na stil molbe, žalbe, životopisa...)⁵² Dakle, ovi se podstilovi međusobno razlikuju te svaki od njih sadrži svoje zasebne značajke koje je potrebno slijediti kako bi se prepoznalo o kojemu je podstilu zapravo riječ.

Bavljenje administrativnim poslovima u državnoj upravi, uredu, trgovini i slično zahtijeva poznavanje pravila samoga administrativnoga stila. Administrativni je stil podložan promjenama jer na njega utječe politika, ali i ideologizacija. S obzirom na to najbrže i reagira na jezične promjene koje su proizašle iz izvanjezičnih razloga, tj. društveno-političkih razloga. Budući da administrativni stil pripada nominalnome stilu, logično je da unutar teksta dominiraju imenske konstrukcije, dok je broj glagola manji.

⁵⁰ A. Frančić, L. Hudeček, M. Mihaljević, op. cit., str. 252.

⁵¹ B. Tošović, op. cit., str. 288.

⁵² A. Frančić, L. Hudeček, M. Mihaljević, op. cit., str. 252.

Glagoli su rjeđi jer se postupkom nominalizacije oni uklanjaju (npr. od glagola *tvoriti*, nastaje imenica *tvorba*). Ako su glagoli prisutni u administrativnome tekstu, tada se koriste glagolski najjednostavniji oblici, odnosno jednostavna vremena, kao prezent, perfekt i futur. Još je jedna posebnost koju administrativni stil posjeduje, a to je da "ovaj stil odlikuje velika obezličenosť: od svih funkcionalnih stilova on ima najmanje ličnih glagolskih oblika. U njemu se gotovo nikad ne upotrebljava 1. i 2. lice."⁵³

U administrativnome se stilu ne poštuju određena gramatička pravila. Primjerice, ne razlikuje se uporaba zamjenica *koji* i *kojeg* za kategoriju *živo/neživo*. Zbog jednostavnosti samoga stila također se ujednačuju gramatički oblici pa se tako uklanjaju razlike između određenih i neodređenih pridjeva te svi pridjevi spadaju u određene (npr. *Krležinog postupka* umjesto *Krležina postupka*).⁵⁴ Na sintaktičkoj su razini za ovaj stil karakteristične jasno strukturirane i kratke rečenice, bez previše stilskega ukrašavanja i opisa, a izbjegavaju se sve one sa složenom sintaktičkom strukturom. Red je riječi neutralan, stilski neobilježen: dijelovi rečenice imaju svoje standardno mjesto (subjekt, predikat, objekt) te se nižu logičkim slijedom. Upravo zbog toga enklitike mogu mijenjati mjesta te se mogu nalaziti između subjekta i objekta, npr. *Hrvatski sabor će o tome raspravljati na sljedećoj sjednici / Hrvatski će sabor o tome raspravljati na sljedećoj sjednici*.⁵⁵

Iako su administrativni tekstovi naizgled jednostavni ponajviše zbog strukture i forme, uočava se ipak ponavljanje fraza karakterističnih za određenu situaciju ili kakav dokument što dovodi do suhoparnosti i često se negativno objašnjava, no upravo je to ono što taj stil čini posebnim i po čemu se on prepoznaje kao takav. S leksičkoga je aspekta administrativni stil također poseban. Naime, u njemu se značenje jedne riječi iskazuje dvjema ili više riječima. Dakle, riječ je o pleonazmima koji su postali dio takvoga stila. Silić u knjizi *Funkcionalni stilovi hrvatskoga jezika* navodi primjere pleonazama koji se često pojavljuju u administrativnim tekstovima i neki su od njih: *kako / na koji način, no/međutim, samo / jedino / ništa drugo, stotinjak / oko stotinu, oko / circa oko, cilj/svrha*...⁵⁶

Za administrativni je stil još karakteristično da se broj može pisati i brojem i slovima. Dio mnogih dokumenata ovoga stila čine potpis i pečat, a česta je i upotreba

⁵³ B. Tošović, op. cit., str. 294.

⁵⁴ J. Silić, I. Pranjković, op. cit., str. 381.

⁵⁵ J. Silić, op. cit., str. 73.

⁵⁶ Ibidem, str. 68., 69.

skraćena (*itd., npr., tzv., čl. 1*)⁵⁷, što je sasvim logično, imajući na umu da je kratkoća jedna od njegovih važnih odrednica. U administrativnome stilu potpuno je nepotrebno upotrebljavati riječi kao što su „prostorno ograničen leksik (lokalizmi, regionalizmi, dijalektizmi), vremenski ograničen leksik (historizmi, arhaizmi), žargonizme, riječi u prenesenome značenju, stilske figure, frazeme, umanjenice, uvećanice, hipokoristike, vulgarizme, rjeđe i jezično nepravilnije te stilske obilježenijske istoznačnice.“⁵⁸

Zaključiti možemo da administrativni stil ima svoja pravila koja su bitna i koja treba poštivati i upravo su ona ona po čemu je on poseban. S druge, pak, strane ne poštuju se određena pravila i nastoji se rečenice strukturirati na što jednostavniji način kako bi se korisnicima olakšalo snalaženje i razumijevanje tih tekstova. Primarno je namijenjen poslovnim objektima i ljudima, no sve više utječe i na druge funkcionalne stilove, stoga je važno poznavati ga.

⁵⁷ M. Katnić-Bakaršić, op. cit., str. 92.

⁵⁸ A. Frančić, L. Hudeček, M. Mihaljević, op. cit., str. 255., 256.

5.1. ANALIZA REČENICA U ADMINISTRATIVNOME STILU

Korpus za naše istraživanje čini Statut Sveučilišta Jurja Dobrile u Puli koji je preuzet s internetske stranice Sveučilišta. Statut je „pravni čin, spis, zbirka pravila o uređenju neke organizacije, udruge, ustanove ili instituta“⁵⁹, u našem slučaju riječ je o uređenju obrazovne institucije, odnosno fakulteta. Analiza će pomoći u traženju odgovora na pitanja možemo li zaista govoriti o rečenicama koje su karakteristične za administrativni stil, prevladavaju li jednostavne ili složene rečenice, jesu li jasno strukturirane itd.

U korpusu smo pronašli mnogo jednostavnih proširenih rečenica, kao što su primjerice: *Ovim se Statutom uređuju statusna pitanja, ustrojstvo, ovlasti i način odlučivanja sveučilišnih tijela, djelatnost i poslovanje, način ustrojavanja i izvođenja studijskih programa, status nastavnika, suradnika, znanstvenika i drugih zaposlenika, status studenata, financiranje rada te druga pitanja ovažnosti za Sveučilište Jurja Dobrile u Puli. / Sveučilište ima svoj grb, suhi žig, pečate i zastavu. / Sveučilište je pravna osoba sa statusom javne ustanove.*⁶⁰ Morfološki gledano, može se zaključiti po ovim rečenicama da je administrativni stil nominalan, jer bitnu ulogu imaju imenice (*suradnik, status, djelatnost, grb.*), a rjeđe se pojavljuju glagoli koji se, u ovim primjerima, pretvaraju u glagolsku imenicu (*ustrojavanje, izvođenje, financiranje.*). Dakle, nominalizacija je proces kojim od glagolskih konstrukcija nastaju imenske te strukturu rečenica čini apstraktnom, odnosno vrijeme je neiskazano, a objekt ne postoji.⁶¹ Pranjkovićevo je stajalište kako postoji zaseban tip nominalizacije koji je karakterističan za apstraktne funkcionalne stilove, posebno za administrativni te ga naziva „intenzifikacijom, a riječ je zapravo o procesu proširivanja pojedinih imenskih konstrukcija novim imenskim (pleonastičnim) elementima, kojima je funkcija da preciziraju ili istaknu sadržaj poruke, npr. *u politici* → *u oblasti politike, u Dalmaciji* → *na području Dalmacije, u zakonodavstvu* → *u domeni zakonodavstva, u turističkoj privredi* → *u sektoru turističke privrede, u informiranju* → *u sferi informiranja ili u sferi informativne djelatnosti, u međunarodnoj suradnji* → *na polju međunarodne suradnje.*“⁶² U našem se korpusu rijetko pojavljuju takve konstrukcije, ali naišli smo na rečenicu poput ove: *Umjetnička akademija je umjetničko-nastavna sastavnica koja*

⁵⁹ Statut: <https://www.hrleksikon.info/definicija/statut.html>, pristupljeno: 11. srpnja 2019

⁶⁰ Statut Sveučilišta Jurja Dobrile u Puli, str. 5.

⁶¹ I. Pranjković (1996.), op. cit., str. 521.

⁶² Loc. cit.

kumulativno ispunjava sljedeće uvjete: ustrojava i izvodi sveučilišne umjetničke studije te razvija vrhunsko umjetničko stvaralaštvo i znanstveno istraživačku djelatnost **u području umjetnosti**⁶³ gdje se umjesto riječi *u umjetnosti*, pojavljuje *u području umjetnosti*.

Od složenih se rečenica pojavljuju nezavisnosložene rečenice, no svakako su češće zavisnosložene rečenice, ponajviše pogodbene i atributne rečenice. Od nezavisnosloženih rečenica učestale su sastavne rečenice (*Izrazi koji se za fizičke osobe u ovom Statutu koriste u muškom rodu su neutralni i odnose se na osobe muškog i ženskog spola. / Prijedlog za pokretanje postupka statusnih promjena podnosi se Senatu Sveučilišta i mora sadržavati elaborat o opravdanosti statusnih promjena.*⁶⁴), no ima i suprotnih rečenica, kao na primjer: *Zastava Sveučilišta je srebrne boje, a u sredini se nalazi grb Sveučilišta zlatne boje. / Protiv odluke Senata ne može se podnijeti žalba, ali se može pokrenuti upravni spor.*⁶⁵

Administrativni stil zahtijeva potpunu jasnoću među rečenicama, pa bi upravo zbog toga „u administrativnim stilom pisanim tekstovima rečenice trebale biti kratke (tj. treba izbjegavati složene sintaktičke strukture).“⁶⁶ Upravo zbog čestog izbjegavanja složenih sintaktičkih struktura, ali i ponavljanja, neke od rečenica strukturirane su na ovaj način: *Rektor se može razriješiti s položaja na koji je izabran prije isteka mandata ako:*

- *ne ispunjava obveze rektora,*
- *ozbiljno i trajno krši odredbe Statuta, općih akata Sveučilišta ili druge propise,*
- *zlouporabi položaj rektora i*
- *svojim ponašanjem povrijedi ugled položaja rektora.*⁶⁷

Ovo je primjer mnogostrukosložene rečenice unutar koje pronalazimo pogodbenu rečenicu. Ako bi se ove natuknice zajedno s gornjom rečenicom gledale kao zasebne rečenice, tada bi se ponavljala prva rečenica, što na koncu ne bi imalo smisla. No, ako se rečenice gledaju zasebno, tada se uviđa kako je uz pogodbenu rečenicu (*Rektor se može razriješiti s položaja na koji je izabran prije isteka mandata **ako ne ispunjava obveze rektora.***) prisutna i atributna (*Rektor se može riješiti s položaja **na koji je izabran prije isteka mandata ako ne ispunjava obveze rektora.***), ali i

⁶³ Statut Sveučilišta Jurja Dobrile u Puli, str. 14.

⁶⁴ Ibidem, str. 4., 6.

⁶⁵ Ibidem, str. 5., 6.

⁶⁶ A. Frančić, L. Hudeček, M. Mihaljević, op. cit., str. 255.

⁶⁷ Statut Sveučilišta Jurja Dobrile u Puli, str. 9.

nezavisnosložena rečenica, tj. sastavna (*Rektor se može riješiti s položaja na koji je izabran prije isteka mandata ako zloruporabi položaj rektora i svojim ponašanjem povrijedi ugled položaja rektora.*).

Među zavisnosloženim rečenicama uočeno je najviše pogodbenih rečenica, što je bilo i za očekivati s obzirom da su one karakteristične za ovaj stil. Pogodbene se rečenice prepoznaju po pogodbenim veznicima *ako, li, kad(a), da*.⁶⁸ U našem korpusu prevladavaju pogodbene rečenice s veznikom *ako* kojim se izriče uvjet za ostvarivanje određene radnje, primjerice: *Ako ni nakon konačnog glasovanja nijedan kandidat ne dobije većinu, izborni postupak se ponavlja. / Ukoliko rektor ne postupi po odredbama prethodnog stavka, prijedlog za pokretanje postupka utvrđivanja privremene spriječenosti rektora podnosi najmanje jedna trećina članova Senata. / Sastavnice su podružnice Sveučilišta, ako ovim Statutom ili odlukom o statusnoj promjeni nije drugačije određeno. / Ako niti nakon konačnog glasovanja nijedan kandidat ne dobije većinu, izborni postupak se ponavlja. / Fakultetsko vijeće može odlučivati ako je na sjednicama nazočno više od polovice ukupnog broja njegovih članova.*⁶⁹

Mnogostrukosložene rečenice najčešće se sastoje od pogodbenih i atributnih surečenica. Kao što je već rečeno, pogodbena rečenica izriče uvjet za ostvarivanje radnje i to većinom u ovome korpusu veznikom *ako*, dok se atributna prepoznaje po tome što odgovara na pitanje koje se postavlja za atribut: *Koji? Kakav? Čiji? Kolik?*⁷⁰ S obzirom na to one se s lakoćom prepoznaju u mnogostrukosloženim rečenicama, npr.: *Ako nijedan od kandidata u prvom krugu ne dobije natpolovičnu većinu glasova, u drugom se krugu bira između dva kandidata koji su u prvom krugu dobili najveći broj glasova. / Ako nakon prvog kruga zbog jednakog broja glasova ostane više od dva kandidata koji bi ušli u drugi krug, provodi se međuglasovanje među onim kandidatima koji imaju jednak broj glasova.*⁷¹

Atributne se rečenice često pojavljuju i zasebno: *Uzajamnost i partnerstvo svih pripadnika akademske zajednice temeljno je načelo po kojem djeluje Sveučilište. / Sveučilište može osnivati i druge sastavnice koje služe zadovoljavanju potreba studenata i Sveučilišta sukladno Zakonu. / U drugom krugu glasovanja za pročelnika je izabran onaj kandidat koji dobije natpolovičnu većinu glasova svih članova*

⁶⁸ E. Barić i dr., op. cit., str. 503.

⁶⁹ Statut Sveučilišta Jurja Dobrile u Puli, str. 9., 15., 21., 23.

⁷⁰ S. Težak, S. Babić, op. cit., str. 273.

⁷¹ Statut Sveučilišta Jurja Dobrile u Puli, str. 9., 21.

stručnog vijeća odjela. / Na sjednici, bez prava glasa, mogu sudjelovati vanjski suradnici koji izvode nastavu na odsjeku. / Studiji se ustrojavaju prema studijskim programima koje donosi Senat na prijedlog znanstveno-nastavne odnosno umjetničko-nastavne sastavnice, odnosno rektora.⁷²

U Statutu smo u mnogostrukosloženoj rečenici pronašli i subjektne rečenice, uz prisustvo pogodbene (*Akademski ili stručni naziv ili akademski stupanj oduzima se ako se utvrdi **da je stečen protivno propisanim uvjetima za njegovo stjecanje ili grubim kršenjem pravila studija.***⁷³), ali i same načinske rečenice (*Sveučilište integrira funkciju svojih sastavnica (funkcionalna integracija Sveučilišta) **tako što osigurava jedinstveno i usklađeno djelovanje svojih tijela u skladu sa strateškim i razvojnim odlukama o akademskim pitanjima i o profiliranju znanstvenih istraživanja, jedinstvenim i usklađenim djelovanjem u financijskom poslovanju i pravnom prometu, investicijama, razvojnim planovima kao i nastupu prema vanjskim partnerima u znanstvenim djelatnostima i visokom obrazovanju.***⁷⁴), iako se u našem korpusu ne javljaju često.

Iz naše se analize vidi da u Statutu ima podosta složenih rečenica, prije svega zavisnosloženih. Poznato je već kako u administrativnim tekstovima prevladavaju pogodbene rečenice koje se najčešće pojavljuju s veznikom *ako*. One su dijelom i mnogostrukosloženih rečenica u kojima su najčešće združene s atributnim rečenicama. Uz pogodbene se rečenice često pojavljuju i nezavisnosložene rečenice.

⁷² Statut Sveučilišta Jurja Dobrile u Puli, str. 5., 15., 24., 26., 32.

⁷³ Ibidem, str. 33.

⁷⁴ Ibidem, str. 5.

6. PUBLICISTIČKI STIL

Publicistički je stil najsloženiji funkcionalni stil jer sadrži brojne žanrove i funkcije te se od njega zahtijeva da prati jezične norme. „On je najživlji funkcionalni stil, stil u kojem se najbolje pokazuje živost i aktualnost pojedinih jedinica, stil koji normu najbolje ovjerava i najlakše razara.“⁷⁵ Zbog aktualnosti, takav je stil najviše eksponiran javnosti. Stoga je potrebno da novinari imaju na umu snažan utjecaj koji ostavljaju na pojedince (slušatelje, gledatelje i čitatelje), odnosno na njihov način razmišljanja i na jezik kojim međusobno komuniciraju. Pojavljuje se u pisanome i govornome obliku.

Pranjковиć, Tošović, Katnić-Bakaršić, te Frančić, Hudeček i Mihaljević ovaj stil u svojim podjelama nazivaju publicističkim, dok ga Silić naziva novinarsko-publicističkim stilom. Silić ovakvim nazivom želi naglasiti kako stil sadrži elemente i jednogai drugoga, iako, mnogi razdvajaju ta dva pojma jer „novinarstvo smatraju pisanjem i izdavanjem dnevnih i periodičnih novina, a publicistiku tiskanim materijalom aktualnoga kulturnog, književnog i društveno-političkog života u dnevnim i periodičnim listovima, časopisima i zasebnim tiskovinama.“⁷⁶ Važno je napomenuti kako se pod novinarstvo ubrajaju i televizija, radio i internet, a ne samo tisak, pa je tako uz akt pisanja, prisutan i akt slušanja i govorenja. Upravo zbog toga, Silić ovakav funkcionalni stil naziva novinarsko-publicističkim. Tošović u knjizi *Funkcionalni stilovi* za publicistiku tvrdi da „prati i analizira aktualne pojave i probleme svakodnevnog života u konkretnim socijalnim uvjetima (društveno-političkim, ekonomskim, ideološkim, kulturnim, obrazovnim i dr.)“⁷⁷ Dakle, radi se funkcionalnome stilu koji ima najviše utjecaja na okolinu.

Publicistički stil ima brojne funkcije: informativna, propagandna, popularizatorska, agitativna, pedagoška i zabavna⁷⁸, a njegova je glavna zadaća da informira, uči i zabavlja javnost na način da njima to bude shvatljivo i jasno kako bi kasnije pojedinac to mogao primijeniti i u vlastitome životu. Zato se može reći kako publicistički stil *nosi veliki teret na svojim leđima*.

Svaki se funkcionalni stil dijeli na nekoliko podstilova, pa tako i publicistički. Prema Katnić-Bakaršić dijeli se na 4 podstila, a to su: „publicistički u užem smislu koji

⁷⁵ M. Gojević, Publicistički stil, Hrvatistika: studentski jezikoslovni časopis, Vol. 3. No. 3., 2009. Pregledni rad, str. 23.

⁷⁶ J. Silić, op. cit., str. 75.

⁷⁷ B. Tošović, op. cit., str. 241.

⁷⁸ J. Silić, I. Pranjковиć, op. cit., str. 382.

podrazumijeva publicistiku shvaćenu kao 'ozbiljnije' analitičko novinarstvo (feljtoni, knjige posvećene nekim temama), književno-publicistički (putopis, reportaža, kritika, polemika), naučno-popularni, čiji su žanrovi knjige, feljtoni i članci, i memoarski podstil (memoari, sjećanja, uspomene, dnevnici).⁷⁹ Svaki podstil ima svoja obilježja koja se međusobno razlikuju strukturom, ali i samim sadržajem te izrazom. Publicistički stil ima „svoje ustaljene izraze po kojima se prepoznaje, a takvi se izrazi u ovome stilu nazivaju žurnalizmi.“⁸⁰ Oni olakšavaju novinarima da brže napišu neku vijest, kao npr. „*zahlađeni odnosi, neriješeno pitanje, kockarska igra, strateško pitanje, držati situaciju u rukama, doseći kritičnu točku.*“⁸¹ Osim žurnalizama, česti su i internacionalizmi, primjerice „*militarizam, voluntarizam, mobilizacija, civilizacija, produktivnost, stabilnost, denuncijacija.*“⁸² Upravo zbog stalne izloženosti javnosti te radi boljeg međusobnog sporazumijevanja, ovakav stil teži za novim riječima kojima se koriste i govornici drugoga jezika.

S obzirom na to da je publicistički stil izložen široj publici i želi prenijeti vijest na što jasniji i jednostavniji način, unutar njega se javljaju različiti žanrovi. Frančić, Hudeček i Mihaljević žanrove koji se pojavljuju u publicističkome stilu dijele u dvije skupine: „Prvu skupinu čine žanrovi kojima je osnovna namjena da obavijeste (npr. vijest, komentar, kronika, prikaz, intervju, reportaža), a drugu čine žanrovi u kojima su u većoj ili manjoj mjeri prisutne i značajke književnoumjetničkoga funkcionalnog stila (kratka priča, koserija, humoreska, esej, feljton itd.).“⁸³ Zbog podjele žanrova u dvije skupine i sam se jezik ostvaruje drugačije. U prvoj je skupini žanrova stilska obilježenost neutralna te se jednostavnim i jasnim rečenicama želi prenijeti aktualna informacija. U drugoj je skupini prisutna stilska obilježenost koja automatski stvara složenije rečenice s prenesenim značenjem. Time se može zaključiti kako su obavijesni žanrovi vrlo jasni i namijenjeni cijeloj javnosti, dok ekspresivni žanrovi, s obzirom na uporabu stilskih figura, imaju manje čitatelja jer zahtijevaju od pojedinaca da budu na višoj obrazovnoj razini kako bi shvatili značenje samoga teksta.

Prvu skupinu, odnosno obavijesne ili informativne žanrove čine vijesti, komentari, kronike... Dakle, vijest je kraći zapis čija je uloga prijenos aktualnih informacija društvenoga, kulturnoga ili političkoga karaktera. „Vijest mora biti

⁷⁹ M. Katnić-Bakaršić, op. cit., str. 166.

⁸⁰ M. Gojević, op. cit., str. 25.

⁸¹ J. Silić, I. Pranjković, op. cit., str. 383.

⁸² A. Frančić, L. Hudeček, M. Mihaljević, op. cit., str. 244.

⁸³ Ibidem, str. 243.

zanimljiva, kratka, objektivna, lišena osjećaja, piščev stav ne smije biti izražen. Obilježja su vijesti jasnoća, jednostavnost, relativno siromaštvo rečenice.⁸⁴ S obzirom na same značajke može se zaključiti kako je riječ o najjednostavnijem žanru. Komentar je kratki tekst koji tumači ili objašnjava drugi tekst. „Odlikuje se jednostavnošću izlaganja, točnošću značenja riječi i težnjom za objektivnošću iznošenja činjenica.“⁸⁵ Za cilj ima tumačenje sadržaja drugoga teksta, pa je moguća česta pojava sinonima, koji će onda riječ dodatno pojasniti. Kronika je vijest o aktualnim događajima koja prati vremenski slijed. Slično kao kod vijesti, jezik je jednostavan i jasan svima. „U njoj jednostavne rečenice imaju prevagu nad složenima. Od složenih su rečenica najčešće vremenske.“⁸⁶ Dakle, kronika je konstrukcijski vrlo slična vijestima, no sadržajno se ta dva žanra razlikuju jer kronika prati vremenski slijed događaja, a vijesti ne.

Drugu skupinu, odnosno ekspresivne žanrove čine kratka priča, esej, humoreska... Kratku priču „odlikuje čvrsto organizirana radnja s neočekivanim obratima te jednostavan i sugestivan jezik. Stil joj je lišen manirizma i kićenosti radi kićenosti.“⁸⁷ Iako je jezik i dalje jednostavan, u ovome žanru je prisutan autor, odnosno nema više objektivnosti kao što je to bilo prisutno u obavijesnim žanrovima, već je sve puno subjektivnosti, ali i prenesenih značenja. Esej je zapis u kojem autor bilježi vlastita viđenja i stavove o životu, društvu, kulturi.. Jezik je promjenjiv i ovisi od autora do autora, baš kao i stil. U njemu ima i znanstvenih iskaza, ali i onih autorovih, pa se tako zaključuje kako tekstom vlada i objektivizam i subjektivizam. Humoreska je „vrsta kratke priče koju odlikuje jezična jednostavnost i vedar humor.“⁸⁸ Svrha ovoga žanra jest da zabavi i nasmije publiku.

Za razliku od prve skupine tekstova koji su neobilježeni, tekstovi su u drugoj ekspresivniji i time stilski zanimljiviji. Ekspresivnost se dobiva subjektivnošću i stilskim figurama od kojih su najčešće one najosnovnije: metafora, hiperbola, metonimija, kontrast, ironija, alegorija...

Publicistički stil ima najveću odgovornost. Svojim sadržajem utječe na čovjeka, oblikuje njegova razmišljanja, ali i jezik. S obzirom na njegove brojne funkcije, vrlo je nestabilan i nema svojih jasnih značajki, osim one da jezik mora pratiti jezične norme

⁸⁴ A. Frančić, L. Hudeček, M. Mihaljević, op. cit., str. 244.

⁸⁵ J. Silić, op. cit., str. 78.

⁸⁶ Loc. cit.

⁸⁷ Ibidem, str. 80.

⁸⁸ M. Gojević, op. cit., str. 25.

kako bi bio shvatljiv okolini. Stoga, ovisno o području kojime se bavi, preuzima od svakoga funkcionalnoga stila ponešto.

6.1. ANALIZA REČENICA U PUBLICISTIČKOME STILU

Korpus na kojem ćemo analizirati rečenice preuzet je s portala Glasa Istre, najčitanijih dnevnih novina u Istri i ograničen je, tj. odabrani su članci koji obrađuju teme s područja kulture. Analizom ćemo utvrditi vrstu rečenica koje prevladavaju u takvim tekstovima.

U našem smo korpusu pronašli mnogostrukosložene rečenice, odnosno rečenice koje uz glavnu imaju više nezavisnih i zavisnih surečenica. Takvih je u analiziranim člancima bilo mnogo te će u nastavku biti navedena tri primjera mnogostrukosloženih rečenica. U prvome se primjeru rečenica sastoji od zavisnosložene atributne surečenice, nezavisnosložene sastavne surečenice, te ponovno zavisnosložene atributne surečenice: *Kraj je pripao tradicionalnom jam sessionu glazbenika **koji su tri večeri zabavljali publiku pa im je ovo bila prilika da se pokažu u opuštenijem svjetlu***⁸⁹. Druga se rečenica sastoji od nezavisnosložene suprotne surečenice, zavisnosložene objektne surečenice i zavisnosložene atributne surečenice: *Iskopavanja su započela 2007., a znanstvenici vjeruju **da je ondje živjela drevna civilizacija koja se bavila poljoprivredom i ribarstvom***⁹⁰. Treća sadrži zavisnosloženu atributnu surečenicu i nezavisnosloženu suprotnu surečenicu: *Jedna od sastavnica Špancirfesta je kreativnost **koju će umjetnici iskazati u Uskoj i Školskoj ulici, a za najmlađe će se radionice i igraonice održati u Parku kreative***⁹¹.

Osim mnogostrukosloženih rečenica pojavljuju se i objektne i subjektne rečenice. Vrlo je zanimljivo da obje vrste zavisnosloženih rečenica imaju iste veznike kojima se uvrštavaju u rečenicu (*da, gdje i kako*), no razlikuju se po tome što su „većina rečenica neupravnoga govora objektne rečenice, npr. *Rekao je da ne može dalje*“⁹², a rečenice u kojima se „zavisne surečenice uvode po pasiviziranim oblicima glagola ili po predikatnim izrazima koji označuju mišljenje, govorenje, osjećanje i

⁸⁹ <https://www.glasistre.hr/kultura/odrzan-u-domu-hrvatskih-branitelja-jazz-za-sve-ukuse-595496>, pristupljeno: 27. kolovoza 2019.

⁹⁰ <https://www.glasistre.hr/kultura/peruanski-arheolozi-pronasli-drevni-reljef-star-oko-3800-godina-595534>, pristupljeno: 27. kolovoza 2019.

⁹¹ <https://www.glasistre.hr/kultura/poceo-21-spancirfest-595704>, pristupljeno: 27. kolovoza 2019.

⁹² Objektne rečenice: <http://gramatika.hr/pravilo/objektne-recenice/93/>, pristupljeno: 27. kolovoza 2019.

percipiranje (*Priča se da bi opet moglo biti rata / Osjeća se kako postaje sve toplije..*) se definiraju kao izrične subjektne rečenice.⁹³ Dakle, razlika je vidljiva samo u glavnoj surečenici, odnosno je li ona izrečena bezlično ili ne. Ako je glavna surečenica izrečena bezlično, riječ je o subjektnoj rečenici, a ako je u glavnoj surečenici prisutna kategorija lica, radi se o objektnoj rečenici. S obzirom na to, vrlo ih je lako razlikovati. Pa tako rečenica poput ove: *Poznato je da su raznolike i bogate pripovijesti o životinjama još od najdavnijih vremena prisutne u dječjoj književnosti u obliku legenda, basni, anegdota i raznih drugih književnih vrsta*⁹⁴ pripada subjektnoj rečenici, upravo zbog glavne surečenice (*poznato je*) u kojoj je prisutno obezličjenje, dok je u objektnoj rečenici: *Kažu da lokalitet neprestano otkriva nove informacije o drevnoj civilizaciji, poput naprednoga plana grada i arhitekture*⁹⁵ vidljivo kako se u glavnoj surečenici pojavljuje treće lice množine.

Pronašli smo također mnogostrukosložene rečenice u kojima se pojavljuju i uzročne rečenice, primjerice: *Monolitdrom je u svakom slučaju otvorio veliko poglavlje, ne samo u Milićevu stvaralaštvu nego i u njegovu svjetonazoru, **jer on postaje indikatorom i esencijom autorova zanimanja za transcendentne pojave, evidentne u njegovim kasnijim slikama, crtežima i instalacijama** gdje se monolit, bilo soliterno ili kao dio smislene cjeline, permanentno pojavljuje kao odašiljač energije.*⁹⁶ / *Dodaje da su u andskoj civilizaciji žabe predstavljale vodu te da lik koji se nalazi ispod njih predstavlja ljude koji željno iščekuju padavine **jer one omogućuju nastavak života.***⁹⁷ U prvoj je mnogostrukosloženoj rečenici uz uzročnu surečenicu prisutna i atributna (*gdje se monolit, bilo soliterno ili kao dio smislene cjeline, permanentno pojavljuje kao odašiljač energije*), dok se u drugoj rečenici prije uzročne surečenice pojavljuju i ostale surečenice: objektna (*da su u andskoj civilizaciji žabe predstavljale vodu*), sastavna (*te da lik koji se nalazi ispod njih predstavlja ljude*) i atributna (*koji željno iščekuju padavine*).

U korpusu pronalazimo mnogo vremenskih rečenica i to najviše onih s veznikom *dok*, koji označuje istovremenost, tj. istodobnost. Primjerice: *Na Giardinima*

⁹³ J. Silić, I. Pranjković, op. cit., str. 332.

⁹⁴ <https://www.glasistre.hr/kultura/književnost-u-prijevodu-price-o-kornjacama-i-price-o-zabama-dobile-talijansku-inacicu-595522>, pristupljeno: 27. kolovoza 2019.

⁹⁵ <https://www.glasistre.hr/kultura/peruanski-arheolozi-pronasli-drevni-reljef-star-oko-3800-godina-595534>, pristupljeno: 27. kolovoza 2019.

⁹⁶ <https://www.glasistre.hr/kultura/monolitdrom-kao-inventura-autorove-proslosti-595878>, pristupljeno: 27. kolovoza 2019.

⁹⁷ <https://www.glasistre.hr/kultura/peruanski-arheolozi-pronasli-drevni-reljef-star-oko-3800-godina-595534>, pristupljeno: 27. kolovoza 2019.

će se uz, sardele s gradela, moći uživati u glazbi bendova CherryBombza i High Level, dok će na pozornici na gradskoj tržnici sviratiiskusni pulski glazbenici iz sastava Double Dose i Primo Tajo.⁹⁸ / Serđo Valić, kao i Irena i Mauro Giorgi, nastupat će na Danteovom trgu, dok će na Trgu svetog Tome svirati Jazz Quartet Laguna i Domino Band.⁹⁹ Vremenska se rečenica javlja i u kombinaciji s drugom zavisnosloženom surečenicom (*U Kini simbolizira Yin energiju, **dok se u Japanu vjeruje da donosi sreću na putovanjima***¹⁰⁰). Dakle, uz vremensku surečenicu koja je označena, javlja se i subjektna (*da donosi sreću na putovanjima*) te one zajedno čine jednu mnogostrukosloženu rečenicu.

U korpusu ipak prevagu imaju atributne rečenice: *Nastavak je uslijedio s Matjaž Mikuletić Customized Bandom kojeg predvodi Matjaž Mikuletić kao jedan od trenutno najpopularnijih slovenskih trombonista.*¹⁰¹ / *Naselje Caral pripadalo je kulturi Norte Chico (9210. prije Krista – 1800. prije Krista) koja je razvila i najstariju američku civilizaciju oko 3000. godine prije Krista.*¹⁰² Iako se naravno i atributne javljaju u mnogostrukosložanim rečenicama, kao npr.: *Gotovo 500 različitih programa – od uličnih performera i kreativnih radionica do kazališnih predstava i koncerata na četiri službene pozornice ponudit će u deset dana na ulicama i trgovima središta Varaždina Špancirfest koji je u petak počeo svoje 21. izdanje, a u njegovu su središtu nove tehnologije.*¹⁰³ / *Arheolozi su u ponedjeljak u sjevernom Peruu otkrili drevni reljef izgubljene civilizacije Caral, za koji se vjeruje da je star oko 3800 godina.*¹⁰⁴ U prvoj je rečenici uz zavisnosloženu atributnu surečenicu, prisutna i nezavisnosložena suprotna surečenica (*a u njegovu su središtu nove tehnologije*), a u drugoj se rečenici uz atributnu pojavljuje subjektna surečenica (*da je star oko 3800 godina*).

Na primjeru našeg korpusa vidimo da se u publicističkome stilu pojavljuje velik broj mnogostrukosloženih rečenica. No, to se može pripisati težnji novinara da što

⁹⁸ <https://www.glasistre.hr/pula/pulska-noc-ulicama-naseg-grada-festa-na-kojoj-ljude-zabavljaju-samo-lokalni-izvodaci-595644>, pristupljeno: 27. kolovoza 2019.

⁹⁹ Loc. cit.

¹⁰⁰ <https://www.glasistre.hr/kultura/knjizevnost-u-prijevodu-price-o-kornjacama-i-price-o-zabama-dobile-talijansku-inacicu-595522>, pristupljeno: 27. kolovoza 2019.

¹⁰¹ <https://www.glasistre.hr/kultura/odrzan-u-domu-hrvatskih-branitelja-jazz-za-sve-ukuse-595496>, pristupljeno: 27. kolovoza 2019.

¹⁰² <https://www.glasistre.hr/kultura/peruanski-arheolozi-pronasli-drevni-reljef-star-oko-3800-godina-595534>, pristupljeno: 27. kolovoza 2019.

¹⁰³ <https://www.glasistre.hr/kultura/poceo-21-spancirfest-595704>, pristupljeno: 27. kolovoza 2019.

¹⁰⁴ <https://www.glasistre.hr/kultura/peruanski-arheolozi-pronasli-drevni-reljef-star-oko-3800-godina-595534>, pristupljeno: 27. kolovoza 2019.

više podataka kažu i onda katkada sve nagomilaju u jednu rečenicu. Iz svega zaključiti možemo da se publicistički stil zbog tematske opširnosti i raznolikosti služi i značajkama drugih funkcionalnih stilova te obuhvaća i analizira sva područja, od politike pa sve do svakodnevnoga života.

7. ZNANSTVENI STIL

Znanstveni stil teži objektivnosti u prvome redu, a potom i racionalnosti, jasnoći, strogoći, preciznosti i ekonomičnosti. Znanost je vrlo točna, nema individualnosti i ekspresivnih izraza, već je sve ustrojeno logički, pa tako i rečenice moraju biti posložene logičkim slijedom te svaki rad koji je pisan znanstvenim stilom mora imati jasno naglašen početak i kraj. Tošović ovako definira znanost: „Nauka je vrsta ljudske djelatnosti usmjerena na objektivno sagledavanje stvarnosti. Ona teži da otkrije zakonitosti u prirodi, da objasni i predvidi pojave i procese koji se dešavaju te da sistematizira znanja o njima.“¹⁰⁵ Ovom se definicijom naglašava važnost objektivnosti, ali i stručnosti koju jedan tekst treba sadržavati da bi pripadao znanstvenome stilu.

Znanstvenik prilikom pisanja znanstvenoga rada mora imati na umu strukturu teksta, „mora voditi računa o njegovu sadržaju, predočiti ga kao cjelinu, izdvojiti iz njega glavno (bitno) i dati ga u logičkome slijedu. Pritom mora uvažavati činjenicu da svoje znanstveno djelo gleda očima onoga komu je namijenjeno, tj. da i sadržaj svoje znanstvene poruke i jezik kojim taj sadržaj ostvaruje prilagodi mogućnostima primatelja svoje znanstvene poruke, a da subjektivna sredstva iskoristi samo ondje gdje su ona dopuštena“¹⁰⁶. U znanstvenome stilu važna su dva načela; načelo objektivnosti i načelo apstraktnosti.¹⁰⁷ Kao što je već spomenuto, da bi tekst pripadao znanstvenome stilu, potrebno je da sadržaj bude pisan objektivno, s gledišta znanosti, a ne s gledišta osobe koja piše. S obzirom da sama riječ apstraktno označava općenitost, odnosno nekonkretnost, može se reći kako načelo apstraktnosti dodatno potvrđuje objektivnost. Načelo se apstraktnosti u jeziku postiže apstraktnim jezičnim kategorijama, primjerice „treće lice jednine (prezenta, perfekta ili futura) koje ne upućuje na osobu: *U članku se govori o...*, *U članku se govorilo o...* ili *U članku će se govoriti o...* Takvo je (neosobno) i prvo lice množine prezenta (perfekta ili futura) u uporabi u kojoj je i spomenuto treće lice jednine prezenta (perfekta ili futura). Kad se kaže *U članku govorimo o...*, onda to znači isto što i *U članku govorim o...* ili *U članku se govori o...*“¹⁰⁸ Dakle, riječ je o obezličanju kao glavnome faktoru kojim se dobiva na apstraktnosti, ali i na objektivnosti. Nadalje,

¹⁰⁵ B. Tošović, op. cit., str. 265.

¹⁰⁶ J. Silić, op. cit., str. 44.

¹⁰⁷ J. Silić, I. Pranjković, op. cit., str. 376.

¹⁰⁸ Loc. cit.

znanstveni stil specifičan je i po citatima, definicijama te uporabi pasiva. Kod ovoga stila, kad je riječ o glagolskim vremenima, uzima se neutralan glagolski oblik. Najčešće je riječ o prezentu koji se ne koristi samo za sadašnjost, već i za prošlost i budućnost (svevremenski prezent).¹⁰⁹ Osim toga, veća je sigurnost da će jasnoća biti izraženija češćom uporabom glagola nego glagolskih imenica, primjerice „*vršiti komunikaciju* → *komunicirati*, *provesti istraživanje* → *istraživati*, *izvršiti analizu* → *analizirati*“¹¹⁰ što je suprotno od nominalizacije u kojoj se glagolske konstrukcije preoblikuju u imenske, npr. *istraživati* → *provesti istraživanje*.

Rečenica u znanstvenome stilu mora biti jasna i smisljena i ona „ne gubi svoj temeljni smisao izvađena iz konteksta u kojem se nalazi.“¹¹¹ Rečenica uvijek ima svoje vlastito značenje, te ono uvijek ostaje isto jer znanstveni stil ne priznaje nikakva prenesena značenja i emotivne izraze ili frazeme. Redoslijed rečenice je logičkoga slijeda, dakle subjekt se nalazi uvijek ispred predikata, predikat prije objekta, a objekt ispred priložne oznake. Ista je situacija sa starom i novom obavijesti, odnosno s temom i remom. Na početku se uvijek nalazi već poznata obavijest (tema), a tek se na kraju, na staru obavijest veže nova (rema). Povezivanje stare obavijesti s novom moguće je na sljedeći način: „osobnim zamjenicama trećega lica (*on, ona, ono, oni, one, ona*), posvojnim zamjenicama (*njegov, njezin (njen), njihov*), pokaznim zamjenicama (*taj, onaj, takav, onakav, tolik, onolik*), priložima (*tu, tamo, tuda, ondje, onamo, onuda, otuda, odonuda, odatle, odanle*), česticama (*međutim, naime, pak, stoga, zato...*) i frazeologiziranim izrazima (*pri tome, s obzirom na to da, u skladu s time, u vezi / svezi s ime, slično tomu...*).“¹¹² Sva ova nabrojena vezna sredstva nazivaju se konektorima, čija je uloga povezivanje dviju jednostavnih rečenica u jednu složenu. Nerijetko se javljaju internacionalne riječi ili internacionalizmi, te ih znanstvenici upotrebljavaju u svojim radovima radi boljeg shvaćanja samoga teksta, baš kao i u publicističkome stilu.

Prema Tošovićevoj podjeli znanstveni stil ima tri podstila: strogo naučni (akademski), naučno-udžbenički i naučno-popularni. Razlika je između ta tri podstila sljedeća: autor strogo naučnoga stila je stručnjak koji se obraća stručnjaku, autor naučno-udžbeničkog stručnjak koji se obraća budućem stručnjaku, a naučno-

¹⁰⁹ A. Frančić, L. Hudeček, M. Mihaljević, op. cit., str. 280.

¹¹⁰ Ibidem, str. 281.

¹¹¹ J. Silić, op. cit., str. 53.

¹¹² J. Silić, I. Pranjković, op. cit., str. 377.

popularnog stručnjak koji se obraća onome koji nije stručnjak za svoju profesiju.¹¹³ Jedini koji dosljedno prati sve zakonitosti znanstvenoga stila je strogo znanstveni podstil, dok ostala dva podstila imaju neka obilježja drugih stilova. Znanstveno-udžbeničkim se podstilom pišu školski udžbenici te zbog uporabe stilskih sredstava sadrže značajke književnoumjetničkoga stila, a u znanstveno-popularni podstil spadaju priručnici za laike i članci koji imaju obilježja publicističkoga stila.¹¹⁴

S obzirom na to da znanstveni stil spada u apstraktne funkcionalne stilove, može se zaključiti da u rečenicama dominiraju imenske konstrukcije. Značenje je imenica u ovome stilu opće i apstraktno, „ono ne izlazi iz konteksta, ono samo sebi čini kontekst. Takve imenice (s takvim, pojmovnim značenjem) nazivamo termini. Među njima su najopćenitiji (najapstraktniji) termini koji se rabe u svim znanstvenim tekstovima, a takve termine nazivamo kategorijalni termini. To su: *sustav (sistem), ustrojstvo (struktura), uloga (funkcija), kategorija, svojstvo i dr.*“¹¹⁵ Što se tiče samoga jezika, on ovisi o sadržaju teksta. „Znanstveni je diskurs sofisticiran i zahtjevan, jer održava preciznost znanstvene metodologije koju pokreće... Znanstvena se shematiziranost umnogome razlikuje od one administrativne: ona se ostvaruje kao rezultanta problematizacije, dokaznog postupka što ga govornik precizno reproducira jezikom. Ona je uvijek specifična za struku, ili čak uže: specifična za područje, specifična za problem.“¹¹⁶ Jasno je da jezik mora biti formalan i jasan, ali do koje granice ovisi o zahtjevima korpusa i područja koje se proučava.

Kada se govori o znanstvenome stilu, govori se o vrlo strogome stilu koji zahtijeva praćenje normi hrvatskoga standardnog jezika. To je stil kojemu je u središtu sadržaj teksta te se onda po njemu formiraju jezik i struktura. Izrazito je objektivian i ne dopušta nikakve ekspresivne i emocionalne izraze jer bi u tome slučaju izgubio apstraktnost koja mora biti prisutna, s obzirom da takvim stilom najviše pišu znanstvenici.

¹¹³ B. Tošović, op. cit., str. 266.

¹¹⁴ A. Frančić, L. Hudeček, M. Mihaljević, op. cit., str. 281.

¹¹⁵ J. Silić, I. Pranjković, op. cit., str. 378.

¹¹⁶ M. Kovačević, L. Badurina, Raslojavanje jezične stvarnosti, Izdavački centar Rijeka, Rijeka, 2001., str. 28.

7.1. ANALIZA REČENICA U ZNANSTVENOME STILU

Za analizu rečenica znanstvenoga stila odabrali smo znanstveni časopis *Rasprave: Časopis Instituta za hrvatski jezik i jezikoslovlje* iz kojeg smo analizirali znanstveni rad *Sintaksa u hrvatskim gramatikama u 20. stoljeću* D. Stolac, znanstveni časopis *Lahor: Časopis za hrvatski kao materinski, drugi i strani jezik* i iz njega rad *Jezik književnosti i sustav funkcionalnih stilova standardnoga jezika* S. L. Udier te znanstveni časopis *Suvremena lingvistika*, rad I. Franić pod nazivom *Relacija subjekt-predikat: strukturalna sintaksa i funkcionalizam*. S obzirom na objektivnost i apstraktnost samoga stila, očekujemo rečenice u kojima su prisutni bezlični oblici glagola. Osim toga, analizom ćemo pokazati kako su u znanstvenome stilu strukturirane rečenice te ćemo utvrditi koje su najčešće.

Analiza dokazuje da su vrlo česte subjektne rečenice jer je znanstveni stil sklon obezličanju. Takve se rečenice javljaju kao dio mnogostrukosloženih rečenica, primjerice: *U drugome se dijelu članka izdvajaju pojedini sintaktički problemi i pokazuje se **kako su opisani u gramatikama u 20. stoljeću** te govori o sintaktičkoj preskriptivnosti, odnosno o sintaksi u jezičnim savjetnicima.*¹¹⁷ Uz zavisnosloženu subjektnu surečenicu, prisutne su i nezavisnosložene sastavne surečenice (*i pokazuje se, te govori o sintaktičkoj preskriptivnosti*). Potom se u rečenici: *Autor kaže da su iz 'suvremenoga živog jezika', pa je razumljivo **da nalazimo potvrde iz razgovornoga stila***¹¹⁸, osim subjektne pojavljuju objektna (*da su iz 'suvremenoga živog jezika'*) i sastavna rečenica (*pa je razumljivo*), te zadnja mnogostrukosložena rečenica koju ćemo spomenuti, a u kojoj se javlja subjektna surečenica je: *Na kraju valja reći **da je na terminološkome planu došlo do nekih promjena** koje nisu bile uzrokovane novim metodologijama istraživanja sintakse nego jednostavno usklađivanjem s hrvatskom leksičkim i tvorbenom normom, koja je u gramatikama u 20. stoljeću znala ustupati pred srpskohrvatskim unificiranjem, naročito poslije novosadskoga dogovora.*¹¹⁹ Unutar te rečenice prisutne su i atributne surečenice, poput: *koje nisu bile uzrokovane novim metodologijama istraživanja sintakse nego jednostavno usklađivanjem s hrvatskom leksičkim i tvorbenom normom / koja je u gramatikama u 20. stoljeću znala ustupati pred srpskohrvatskim unificiranjem,*

¹¹⁷ D. Stolac, *Sintaksa u hrvatskim gramatikama u 20. stoljeću*, *Rasprave: Časopis Instituta za hrvatski jezik i jezikoslovlje*, Vol. 31 No. 1, 2005., Izvorni znanstveni članak, str. 249.

¹¹⁸ Ibidem, str. 262.

¹¹⁹ Ibidem, str. 269.

naročito poslije novosadskoga dogovora. Osim toga, naišlo se i na same subjektne rečenice, kao npr.: Zanimljivo je napomenuti da u sintaksu smješta i tragove staroga besprijedložnog lokativa (priloge gore, lani, zimi...). / Zanimljivo je pogledati kako neke primjere rečenica s neoglagoljenim predikatom interpretiraju tradicionalne gramatike.¹²⁰ / Već je zaključeno da jezik književnosti ne treba promatrati kao funkcionalni dio standardnoga jezika. / Glavna je polazišna teza da se ne može izreći isto izražavajući se različito.¹²¹

Uz subjektne rečenice naišli smo i na brojne atributne rečenice „koje se u glavnu uvrštavaju na mjesto njezina atributa i prema imenici ili zamjenici u njoj odnose se kao atribut prema svojoj imenici ili zamjenici.“¹²² Stoga, njihova je uloga da dodatno pojašne glavnu surečenicu, s obzirom na to da odgovaraju na pitanja: *Kakav? Koji?*, primjerice: *Istodobno je autor pripremio i školsku gramatiku naslovljenu Gramatika hrvatskoga jezika, koja je pod naslovom Hrvatska ili srpska gramatika doživjela više izdanja. / Gramatika S. Težaka i S. Babića razlikuje se od drugih gramatika i metodologijom prikaza pojedinih sintaktičkih kategorija, koja kao svojega korisnika prvenstveno vidi učenika. / U prvome je izdanju uvedeno poglavlje o kategoriji gotovosti glagolske radnje, koje mnogi korisnici gramatike nisu razumjeli. / Sve nas to vodi knjizi koja je 1986. godine ponudila cjelovit moderan opis sintaktičkoga ustrojstva hrvatskoga jezika – Sintaksi hrvatskoga književnog jezika Radoslava Katičića, dijelu Akademijina projekta „velike gramatike“. / Pretkraj 20. stoljeća, 1997. godine, objavljena je još jedna gramatika, koju također obilježava suvremeni autorski pristup jezičnoj građi – Praktična hrvatska gramatika Dragutina Raguža. / Različito se tumači status rečeničnoga niza, koji je samostalan ili unutar nezavisno složenih rečenica.¹²³ / Svako književno djelo stvara vlastit sustav koji je izrastao na podlozi ukupnoga jezičnoga sustava. / U književnome djelu nema elemenata koji nisu opravdani njegovom strukturom.¹²⁴ / Tako ona predstavlja hijerarhiju koneksija u kojoj središnjim članom postaje glagol. / Supstant (fr. le*

¹²⁰ D. Stolac, op. cit., str. 255., 264.

¹²¹ S. L. Udier, Jezik književnosti i sustav funkcionalnih stilova standardnoga jezika, Lahor : časopis za hrvatski kao materinski, drugi i strani jezik, Vol. 1 No. 9, 2010., Izvorni znanstveni članak, str. 11., 16.

¹²² E. Barić i dr., op. cit., str. 471.

¹²³ D. Stolac, op. cit., str. 254., 258., 260., 261., 262., 265.

¹²⁴ S. L. Udier, op. cit., str. 11., 16., 18.

substant) i akcident (fr. *líaccident*) funkcije su koje obavljaju jedan prema drugomu korelati esivne relacije.¹²⁵

Od ostalih zavisnosloženih rečenica javljaju se i uzročne rečenice. Kada je riječ o znanstvenome radu, sasvim je logično da su uzročne rečenice prisutne jer svaka rečenica mora biti objašnjena, odnosno mora imati svoje zato. Pa to u tekstu izgleda ovako: *Termin veznik nije jednoznačan jer pripada primarno morfološkoj razini za imenovanje jedne nepromjenjive vrste riječi. / Ovo je samo kratak uvid u sintaktičku preskriptivnost u hrvatskome standardnom jeziku, jer cjelovita analiza prelazi opseg ovoga rada.*¹²⁶ / *Jezik književnosti nije funkcionalan jer ne vrši nikakvu praktičnu ulogu izvan književnosti u stvarnome svijetu.*¹²⁷ / *U tome je dijelu Martinet blizak koncepciji verbocentrizma jer subjekt dopunjava glagol.*¹²⁸

Uzročne se rečenice, naravno pojavljuju i u mnogostrukosloženim rečenicama. Pa se tako u rečenici poput ove: *U svoje smo izlaganje o relaciji subjekt - predikat odlučili uvrstiti i promišljanje o minimalnome izričaju **jer bi takav izričaj trebao sadržavati predikatnu jezgru**, a subjekt bi se mogao javiti kao njezin determinant*¹²⁹, uz zavisnosloženu uzročnu rečenicu pojavljuje i nezavisnosložena suprotna rečenica (a subjekt bi se mogao javiti kao njezin determinant). U sljedećoj mnogostrukosloženoj rečenici uz uzročnu surečenicu pojavljuje se i sastavna: *To je očekivano **jer je strancu neki drugi jezik polazni sustav**, pa je učenje gramatike hrvatskoga kao stranoga jezika nedvojbeno u stalnome suodnosu s primarnim jezikom.*¹³⁰ Naišli smo i na mnogostrukosloženu rečenicu koja se uz uzročnu rečenicu, sastoji i od atributne rečenice: *Standardni jezik u različitim funkcionalnim stilovima funkcionira različito **jer svaki funkcionalni stil ima svoje zakonitosti i norme koje proizlaze iz tih zakonitosti.***¹³¹

Vremenske rečenice koje se pojavljuju u našem korpusu, pojavljuju se veznikom *kad* kojim se izriče poslijevremenost, primjerice: *Kad bi se promijenio i najmanji element toga znaka, urušila bi se postojeća struktura određenoga djela. / Kad bi umjetničko pisanje bilo rezultat relativna izbora, ne bi bilo jedino, jedinstveno i*

¹²⁵ I. Franić, Relacija subjekt-predikat: strukturalna sintaksa i funkcionalizam, *Suvremena lingvistika*, Vol. 51-52 No. 1-2, 2001., Izvorni znanstveni članak, str. 63., 69.

¹²⁶ D. Stolac, op. cit., str. 267., 273.

¹²⁷ S. L. Udier, op. cit., str. 9.

¹²⁸ I. Franić, op. cit., str. 70.

¹²⁹ Ibidem, str. 61.

¹³⁰ D. Stolac, op. cit., str. 272.

¹³¹ S. L. Udier, op. cit., str. 7.

neponovljivo.¹³² S Tesnièreom se ne možemo složiti kada je u pitanju potpuna podređenost prvoga aktanta (subjekta) glagolu.¹³³ I vremenska se rečenica pojavljuje u mnogostrukosloženoj rečenici. U prvoj mnogostrukosloženoj rečenici uz vremensku rečenicu, pojavljuje se atributna rečenica: *Esivnom relacijom naziva Garde relaciju koja postoji u izričaju **kada se jedan te isti referent obilježava dvama znakovima.***¹³⁴ Dok u drugoj mnogostrukosloženoj rečenici poput: *Jezikoslovni i književni stručnjaci uglavnom se slažu u tvrdnji da je jezik književnosti drugačiji od drugih vidova jezika, ali se njihova mišljenja uvelike razlikuju **kada se nastoji utvrditi u čemu je bit te različitosti***¹³⁵ uz vremensku surečenicu, prisutna je i atributna (*da je jezik književnosti drugačiji od drugih vidova jezika*), ali i suprotna surečenica (*ali se njihova mišljenja uvelike razlikuju*).

U korpusu smo pronašli i objektne zavisnosložene rečenice: *Vidjeli smo da je u svjetskoj lingvistici 20. stoljeće donijelo brojne nove teorije, a s njima i novo mjesto sintaksi. / Stoga tek ovdje možemo zaključiti da razlikuje devet vrsta rečenica. / U uvodu smo rekli da su gramatike u 20. stoljeću ne samo opisane nego i normativne, za razliku od gramatika prethodnih stoljeća.*¹³⁶ Objektne rečenice čine i dio mnogostrukosloženih rečenica, npr.: *Tako su Antun Radić i Vatroslav Jagić utvrdili **da je oslonac samo na djelima Vuka Karadžića i Đure Daničića loš izbor korpusa, kojemu nedostaju primjeri iz najznačajnijih djela hrvatske književnosti / Vidimo **da je 20. stoljeće donijelo značajne razlike u klasifikaciji vrsta rečenica, a traženja boljega načina ima i u imenovanju veznih elemenata.*****¹³⁷ U prvoj je rečenici nazočna i atributna surečenica (*kojemu nedostaju primjeri iz najznačajnijih djela hrvatske književnosti*), dok je u drugoj nezavisnosložena suprotna surečenica (*a traženja boljega načina ima i u imenovanju veznih elemenata*).

Pronašli smo i nezavisnosložene rečenice, od kojih se u korpusu nerijetko pojavljuje suprotna rečenica, primjerice: *Promjene su većim dijelom proširenje sadržaja, ali ima i funkcionalnih kraćenja / Naime, sve gramatike nude opise gramatičkoga ustrojstva rečenice, a tek od Katičićeve Sintakse upoznajemo mogućnosti opisa obavijesnoga i sadržajnoga ustrojstva rečenice / Prvo su podijeljene na uključene i priključene rečenice, a tek onda dolazimo do npr. uzročnih,*

¹³² S. L. Udier, op. cit., str. 18.

¹³³ I. Franić, op. cit., str. 69.

¹³⁴ Ibidem, str. 68.

¹³⁵ S. L. Udier, op. cit., str. 9.

¹³⁶ D. Stolac, op. cit., str. 252., 255., 269.

¹³⁷ Ibidem, str. 254., 267.

posljedičnih ili pogodbenih rečenica.¹³⁸ / Polifunktionalnost je imanentno svojstvo standardnoga jezika, a standardni se jezik smatra apstrakcijom izvedenom iz ukupnosti svih funkcionalnih stilova.¹³⁹ / Predikat se tu promatra kao funkcija, a subjekt postaje njegovim argumentom.¹⁴⁰

S obzirom na analizirani korpus, možemo zaključiti kako su prevladavale rečenice koje teže apstraktnosti i objektivnosti. Upravo je zbog toga česta pojava subjektivnih rečenica. Iako su osim njih, vrlo česte bile i atributne i uzročne koje su prisutne zbog prirode samoga teksta, s obzirom da u njemu sve mora biti točno potkrijepljeno.

¹³⁸ D. Stolać, op. cit., str. 260., 263., 266.

¹³⁹ S. L. Udier, op. cit., str. 7.

¹⁴⁰ I. Franić, op. cit., str. 67.

8. ZAKLJUČAK

U radu se analiziraju rečenice u apstraktnim funkcionalnim stilovima: administrativnome, publicističkome i znanstvenome stilu koje karakterizira objektivnost i apstraktnost. Za sve njih karakteristične su jednostavne i jasne rečenice te usklađenost s normama hrvatskoga jezika, iako postoje i neka odstupanja od njih. Publicistički je stil tematski najraznovrsniji, najeksponiraniji i s njime se svakodnevno susreće velik broj ljudi. Znanstveni je stil prije svega objektivan, temelji se na točnim i jasnim informacijama. S obzirom da se administrativni stil bavi zakonima, ugovorima i ostalim poslovnim dokumentima, kao svoje najbitnije značajke ističe formalnost i jednostavnost.

Analiza rečenica u tim trima funkcionalnim stilovima pokazala je kako svaki od njih ima karakteristične rečenice. U administrativnome su stilu to pogodbene rečenice kojima se izriču uvjeti samih članaka koji se nalaze u Statutu, a u publicističkome zbog velike količine podataka to su mnogostrukosložene rečenice u kojima su se pojavljivale i zavisnosložene i nezavisnosložene rečenice. U znanstvenome karakteristične su bile subjektne rečenice zbog prisutnog obezličjenja, ali i atributne i uzročne rečenice kojima su se informacije dodatno precizirale.

9. LITERATURA

1. Barić E. i dr.: *Hrvatska gramatika*, Školska knjiga, Zagreb, 2005.
2. Frančić A., Hudeček L., Mihaljević M.: *Normativnost i višefunkcionalnost u hrvatskome standardnom jeziku*, Hrvatska sveučilišna naklada, Zagreb, 2005.
3. Frančić A., Petrović B.: *Hrvatski jezik i jezična kultura*, Visoka škola za poslovanje i upravljanje 'Baltazar Adam Krčelić', Zaprešić, 2013.
4. Katnić-Bakaršić M.: *Stilistika*, Sarajevo, 2001.
5. Kovačević M., Badurina L.: *Raslojavanje jezične stvarnosti*, Izdavački centar Rijeka, Rijeka, 2001
6. Pranjković I.: *Hrvatska skladnja*, Hrvatska sveučilišna naklada, Zagreb, 2002.
7. Pranjković I.: *Jezik i beletristika*, Disput, Zagreb, 2003.
8. Silić J.: *Funkcionalni stilovi hrvatskoga jezika*, Disput, Zagreb, 2006.
9. Silić J., Pranjković I.: *Gramatika hrvatskoga jezika za gimnazije i visoka učilišta*, Školska knjiga, Zagreb, 2007.
10. Težak S., Babić S.: *Gramatika hrvatskoga jezika: priručnik za osnovno jezično obrazovanje*, Školska knjiga, Zagreb, 2004.
11. Tošović B.: *Funkcionalni stilovi*, Institut für Slavistik der Karl-Franzens-Universität Graz, Graz, 2002.

INTERNETSKE STRANICE I ČLANCI

1. Apozicijske rečenice: <http://gramatika.hr/pravilo/apozicijske-recenice/105/>, pristupljeno: 10. rujna 2019
2. Gojević M.: *Publicistički stil*, Hrvatistika: studentski jezikoslovni časopis, Vol. 3. No., 2009. Pregledni rad (<https://hrcak.srce.hr>)
3. Objektne rečenice: <http://gramatika.hr/pravilo/objektne-recenice/93/>, pristupljeno: 27. kolovoza 2019.
4. Pranjković I.: *Funkcionalni stilovi i sintaksa*, Suvremena lingvistika, Vol. 41-42 No. 1-2, 1996., Izvorni znanstveni članak (<https://hrcak.srce.hr>)
5. Standardni jezik: <https://www.scribd.com/presentation/117836401/Standardizacija-hrvatskoga-jezika-2012>, pristupljeno: 10. rujna 2019.
6. Statut: <https://www.hrleksikon.info/definicija/statut.html>, pristupljeno: 11. srpnja 2019

10. IZVORI

1. Franić I., Relacija subjekt-predikat: strukturalna sintaksa i funkcionalizam, *Suvremena lingvistika*, Vol. 51-52 No. 1-2, 2001., Izvorni znanstveni članak, (<https://hrcak.srce.hr>)
2. Jazz za sve ukuse: <https://www.glasistre.hr/kultura/odrzan-u-domu-hrvatskih-branitelja-jazz-za-sve-ukuse-595496>, pristupljeno: 27. kolovoza 2019.
3. Monolitdrom: <https://www.glasistre.hr/kultura/monolitdrom-kao-inventura-autorove-proslosti-595878>, pristupljeno: 27. kolovoza 2019.
4. Peruanski arheolozi: <https://www.glasistre.hr/kultura/peruanski-arheolozi-pronasli-drevni-reljef-star-oko-3800-godina-595534>, pristupljeno: 27. kolovoza 2019.
5. Priče o kornjačama i priče o žabama: <https://www.glasistre.hr/kultura/knjizevnost-u-prijevodu-price-o-kornjacama-i-price-o-zabama-dobile-talijansku-inacicu-595522>, pristupljeno: 27. kolovoza 2019.
6. Pulska noć: <https://www.glasistre.hr/pula/pulska-noc-ulicama-naseg-grad-festa-na-kojoj-ljude-zabavljaju-samo-lokalni-izvodaci-595644>, prisupljeno: 27. kolovoza 2019.
7. Statut Sveučilišta Jurja Dobrile u Puli:
https://www.unipu.hr/_download/repository/Procisceni_tekst_Statuta_Sveucilista_Jurja_Dobrile_u_Puli_studeni_2018.pdf, pristupljeno: 11. – 14. srpnja 2019.
8. Stolac D.: *Sintaksa u hrvatskim gramatikama u 20. stoljeću*, Rasprave: Časopis Instituta za hrvatski jezik i jezikoslovlje, Vol. 31 No. 1, 2005., Izvorni znanstveni članak (<https://hrcak.srce.hr>)
9. Špancirfest: <https://www.glasistre.hr/kultura/poceo-21-spancirfest-595704>, pristupljeno: 27. kolovoza 2019.
10. Udier S. L., Jezik književnosti i sustav funkcionalnih stilova standardnoga jezika, *Lahor : časopis za hrvatski kao materinski, drugi i strani jezik*, Vol. 1 No. 9, 2010., Izvorni znanstveni članak (<https://hrcak.srce.hr>)

11. SAŽETAK

Rad se temelji na podjeli funkcionalnih stilova Ive Pranjkovića. Funkcionalni stilovi određuju način komuniciranja okoline. S obzirom na ulogu koju imaju u hrvatskome jeziku, u ovome se radu želi naglasiti njihova važnost. Počinje se s kratkim uvidom u složene rečenice kako bi se kasnije lakše pratile analize. Pozornost je zatim prešla na funkcionalne stilove općenito i na kratki prikaz glavnih obilježja konkretnih stilova. U samome je središtu rada proučavanje apstraktnih funkcionalnih stilova. Nakon svakoga proučenoga apstraktnoga stila zasebno, slijedi analiza rečenica iz odabranih korpusa. Pomoću analize, mogle su se jasnije predočiti značajke, ali i kakve rečenice prevladavaju u pojedinim apstraktnim stilovima.

Ključne riječi: funkcionalni stilovi, složene rečenice, konkretni stilovi, apstraktni stilovi, analiza rečenica

12. SUMMARY

The work is based on the division of Ivo Pranjković's functional styles. Functional styles determine how environment is communicated. Given the role they have in the Croatian language, this work wants to emphasize their importance. It begins with a short insight into complex sentences to help keep track of the analysis later. Afterwards, the attention shifted to functional styles in general and a short review of the main features of concrete styles. The focus of the work is the study of abstract functional styles. Each abstract style is studied separately, and followed by the analysis of sentences from the selected corpora. With the help of the analysis, the features could have been more clearly presented, but also which kind of sentences prevail in certain abstract styles.

Keywords: functional styles, complex sentences, concrete styles, abstract styles, sentence analysis